

Arbeidsrapport
M 0309

Mette Rye, Arild Hervik og Frode Ohr

**EN ANALYSE AV REGIONALE VIRKNINGER AV
OMLEGGING AV DIFFERENSIERT
ARBEIDSGIVERAVGIFT**

[KORRIGERT UTGAVE]

**MØREFORSKING
Molde AS**

Kort sammendrag

Totalt finner vi at dagens ordning med differensiert arbeidsgiveravgift for privat sektor ville utgjøre 4,6 mrd kroner i 2004 (sone 2-4, ikke justert for endring i 2000). Justert for bagatellmessig støtte og fratrukket de næringer som holdes utenfor omleggingen samt at vi så langt som mulig justerer for de næringer som fikk økning i 2000, vil kostnadsøkningen i privat sektor av en omlegging til 14,1% arbeidsgiveravgift reduseres til ca. 1,9 mrd. kroner brutto. Siden arbeidsgiveravgiften er fradragsberettiget i inntekt er nettovirkningen lavere.

Forutsatt at også kommunal og fylkeskommunal sektor kompenseres fullt ut vil "kun" 22% av det opprinnelige virkemiddelet gjenstå som ukompensert. Dette kan virke akseptabelt men kostnadsøkningene vil være skjevt regionalt og næringsmessig fordelt og få store konsekvenser for mange enkeltbedrifter og regioner. Bagatellmessig støtte avhjelper ikke i særlig grad de større bedriftene, som en ofte finner innenfor industrien som er lokalisert i distriktene. I den grad dette er hjørnesteinsbedrifter i en region med et lite diversifisert næringsliv, kan denne ekstrabyrden få alvorlige konsekvenser.

Et viktig formål med denne rapporten er derfor å rangere bo- og arbeidsmarkedsregionene etter snitt kostnadsøkning pr. ansatt i de tre sårbare næringene industri, hotell og restaurant og bygg og anlegg, som ofte har en slik sentral funksjon og som vanskelig kan velte kostnadsøkningen over i priser. For øvrig vil hvilke næringer som vil være mest utsatt for kostnadsøkningen avhenge hvor store driftsmarginene er, konkurransesituasjon og konjunktursituasjon. I tillegg vil muligheter til kompenserende tiltak være av betydning. Vi foreslår i rapporten enkelte kompenserende tiltak.

Forord

Denne rapporten dokumentere og analysere regionale virkninger av omlegging av ordningen med differensiert arbeidsgiveravgift. Med utgangspunkt i tall fra lønns- og trekkoppgave-registeret og arbeidstaker/-giverregisteret har vi beregnet kostnadsøkning ved både en full avvikling av differensieringen og en gradvis opptrapping i sone 3 og 4. I disse beregningene har vi trukket fra estimert tillatt bagatellmessig støtte pr. bedrift etter EU's regelverk, samt så langt som mulig holdt utenfor de næringer som ikke opplever en endring i 2004. Ved å beregne kostnadsøkning etter arbeidstakers bosted på fylkesnivå og bo- og arbeidsmarkedsnivå vil dette arbeidet synliggjøre de regionale konsekvenser av omleggingen.

I denne versjonen har vi korrigert for feil knyttet til beregning av Scenario 2 (gradvis opptrapping av avgiften i sone 3 og 4).

Rapporten er skrevet på oppdrag fra Kommunal- og Regionaldepartementet. Kontaktperson har vært Lillian Hatling.

I Møreforsking Molde AS har professor Arild Hervik har vært prosjektleder og forskerne Mette Rye og Frode Ohr har vært prosjektmedarbeidere. Vitenskapelig konsulent Bjørn G. Bergem har deltatt i beregningene.

Molde 19. september 2003

Arild Hervik
prosjektleder

Mette Rye
forsker

Innledning

Vi har tidligere analysert betydningen av virkemiddelet differensiert arbeidsgiveravgift på et overordnet nasjonalt nivå i Hervik og Rye (2002)¹. I Hervik mfl 2001² gjennomgås teori og empiri relevant for diskusjonen om differensiert arbeidsgiveravgift. Arbeidsgiveravgiften er i dag regionalt differensiert i 5 ulike soner med lavest sats i Nord-Troms og Finnmark (sone 5) og høyest sats i sentrale strøk (sone 1). Sonesatsene er:

- 14.1 prosent i sone 1
- 10.6 prosent i sone 2
- 6.4 prosent i sone 3
- 5.1 prosent i sone 4
- 0 prosent i sone 5

EU domstolen avgjorde i 1999 at det norske systemet innebar statsstøtte og dermed måtte tilpasses EØS avtalens regler. ESA har opprettholdt sitt krav om omlegging av dette virkemiddelet med virkning fra 01.01.2004. Ved omleggingen ønsker regjeringen å tilbakeføre i størst mulig grad verdien av den eksisterende ordning til de berørte regioner. Av tiltak som denne analysen skal ta hensyn til er:

1. Ordningens omfang i forhold til kommunal og fylkeskommunal sektor kompenseres gjennom inntektsfordelingsmodellen. Dette utgjør 35,5% av virkemiddelets provenyeffekt³.
2. Deler av ordningen kan beholdes gjennom det EU aksepterer som bagatellmessig støtte. Dvs. 100 000 Euro pr. foretak over tre år, eller ca. 260 000 kr. pr. år⁴
3. I tillegg har Norge i sitt svarbrev til ESA i mars 2003⁵ tatt sikte på å beholde nullsatsen for arbeidsgiveravgift for ansatte bosatt i sone 5 (Nord-Troms og Finnmark).
4. I brevet til ESA ble det også gjort klart at Norge vil beholde den graderte arbeidsgiveravgift for ansatte i fiskeri og landbruk
5. Det er søkt om en overgangsordning på tre år for sone 3 og 4
6. Det er søkt om en ordning med direkte transportstøtte

¹ En empirisk analyse av effekter av differensiert arbeidsgiveravgift som regionalpolitisk virkemiddel, Arild Hervik og Mette Rye, Møreforskning Molde 2002

² Differensiert arbeidsgiveravgift. Kunnskapsstatus. Rapport fra et uavhengig ekspertutvalg nedsatt av Kommunal- og regionaldepartementet, Samarbeidsrapport Møreforskning Molde 2001

³ Våre beregninger

⁴ Ved kurs: Nok/Euro 7,8 (snitt februar-mai 2003. Gjeldende kurs vil bli pr. 01.01.2004).

⁵ St.meld. nr. 2, Revidert nasjonalbudsjett for 2003

1 **Hvordan regionalisere?**

Arbeidsgiveravgiften er som kjent differensiert etter arbeidstakers bosted, mens fordelene tilfaller arbeidsgiver. Synliggjøringen av kostnadsøkningen kan dermed gjøres etter arbeidstakers bostedsadresse eller etter foretakets adresse. De to måter å regne på vil tjene ulike formål. Å beregne kostnadsøkningen etter foretakets adresse vil synliggjøre hvor kostnadsøkningen for bedriftene vil komme. Her vil dermed kostnadsøkning som skjer i sone 1 synliggjøres. Det er imidlertid ikke grunn til å tro at foretak i sone 1 vil kompenseres ut over det som faller inn under bagatellmessig støtte. Å beregne kostnadsøkning etter arbeidstakers bostedsadresse vil synliggjøre omleggingen av det virkemiddel som følger av bosatte i de regioner virkemiddelet er tiltenkt, og danne et fullstendig grunnlag for beregning av kompensasjon. I de fleste tilfeller vil det likevel være samsvar mellom arbeidstakers og arbeidsgivers lokalisering. Vi har valgt å beregne kostnadsøkning etter arbeidstakers bostedsadresse. Hvordan dette er beregnet er beskrevet i kapittel 3.

2 **Hva analysen omfatter**

Siden offentlig sektor blir kompensert (jf punkt 1 i innledningen) vil vi i denne rapporten kun ta for oss virkningen av omleggingen for privat sektor. Punkt 3 gjør at vi ikke ser på effekter overfor sone 5 som omfatter Finnmark og Nord Troms⁶.

Vi skal i vår analyse se på to scenarier.

Scenarie 1: Sone 2-4 må betale full avgift fra 01.01.04:

- Dvs vi ser på effekten i 2004:
Sone 2: går fra 10,6 til 14,1% (økning på 3,5%)
Sone 3: går fra 6,4 til 14,1% (økning på 7,7%)
Sone 4: går 5,1 til 14,1% (økning på 9%)

Scenarie 2: Det gjennomføres en overgangsordning tilsvarende:

- For sone 3 økes satsen årlig med 1,9 prosentpoeng (med unntak for 2007 hvor satsen økes med 2 prosentpoeng)
- For sone 4 økes satsen årlig med 2,2 prosentpoeng (med unntak for 2007 hvor satsen økes med 2,4 prosentpoeng) inntil satsen blir 14,1 prosent.
- Dvs vi ser på effekten i 2004 da satsene blir:
Sone 3: 8,3% (økning på 1,9%)
Sone 4: 7,3 % (økning på 2,2 %)

I tillegg skal vi i analysen ta hensyn til at det innføres transportstøtte for frakt av varer, men uten at vi beregner eksakt beløp. Midler til transportstøtte vil overføres årlig og utbetales etterskuddsvis, dvs første gang i 2005 for kostnader påløpt i 2004. Vi vil følge de nasjonale retningslinjene som baseres på kriteriene for transportstøtte gitt i regelverket for regional statsstøtte, vedtatt av ESA 4. november 1998. Følgende geografiske område er notifisert til ESA for ny transportstøtteordning: Virkeområde A, B og C i fylkene Troms (minus

⁶ For øvrig er brutto betydning av dette virkemiddelet i sone 5 beskrevet i rapporten: "Bedre klima for Tiltaksjonen", Arild Hervik, Frode Ohr og Mette Rye, Møreforskning Molde, 2002

tiltakssonen), Nordland, Nord-Trøndelag, Sør-Trøndelag, Møre og Romsdal og Sogn og Fjordane, samt de fire øykommunene Aukra, Herøy, Ulstein og Hareid i sone D i Møre og Romsdal. Transportkostnader som kan støttes er:

- Inntransport av varer/produkter til bedrifter lokalisert i virkeområdet for transportstøtte, hvor varene/produktene vil bli bearbeidet.
- Uttransport av varer/produkter fra bedrifter innenfor virkeområdet for transportstøtte.
- Samme type transporter som ovenfor nevnte innenfor virkeområdet under forutsetning av at kriteriet om minste transportavstand er oppfylt.

De næringer som etter ESA dommen i 1999 måtte betale full arbeidsgiveravgift avgift f.o.m. 01.01. 2000, kan ikke motta kompenserende transportstøtte.

I utgangspunktet skal vi i våre beregninger av samlet kostnadsøkning som følge av omleggingen fra 2004 ta høyde for at enkelte næringer fikk full avgift fra 1.1.2000, etter EFTA-dom og krav fra ESA om omlegging. Disse har allerede tatt kostnadsøkningen. Dette gjelder næringer som ble betraktet som stedbundne og næringer omfattet av spesielle sektor regler. Vedlegg 1 beskriver hvilke næringer dette gjelder. I tillegg forsøker vi å holde utenfor de næringer innenfor fisk og landbruk som ikke omfattes av EØS avtalen og dermed vil beholde eksisterende ordning.

3 Om beregningene:

3.1 Oppjustering av tallene til 2004-nivå

Vi har justert for lønns- og sysselsettingsvekst ved å oppjustere våre tall for arbeidsgiveravgift grunnlag fra år 2000 med 25% for å nå et totalt beløp på provenyeffekten av differensiert arbeidsgiveravgift på 8,5 mrd. kr. som tilsvare makroberegningene som ligger til grunn for Revidert nasjonalregnskap for 2003. Det meste av veksten tilskrives lønnsvekst. Vi har gjort en proporsjonal økning dvs. den er lik for alle sektorer og regioner mens en i virkeligheten har noe forskjeller mellom bransjer og regioner. Vår forutsetning blir i dette tilfelle at hovedstrukturen i nærings sammensetning og sysselsetting ligger fast i perioden 2000-2004.

3.2 Bagatellmessig støtte

EU aksepterer en støtte pr. foretak på inntil 100 000 euro over en 3 års periode. Med en gjennomsnittskurs i løpet av februar-mai 2003 på ca. 7,8 betyr dette ca. 260 000 kr. pr. foretak pr. år. Nøyaktig beløp er avhengig av hva valutakursen blir pr. 01.01 2004. Med dagens satser for differensiert arbeidsgiveravgift betyr dette at et foretak kan beholde eksisterende ordning inntil samlede lønn og godtgjørelser overstiger kr. 7 428 571 i sone 2, kr. 3 376 623 i sone 3 og kr. 2 888 889 i sone 4. Hvis kursen blir lik gjennomsnittsnivået for 2002 på 7,5 kr. pr. Euro, blir grensen for bagatellmessig støtte lik 250 000 pr. år.

Total lønnskostnad pr. bedrift som faller under bagatellmessig støtte pr. år

	sone 2	sone 3	sone 4	sone 5
Fordel ved redusert avgift	0,035	0,077	0,09	0,141
Kurs NOK/EUR 7,8 (260 000)	7 428 571	3 376 623	2 888 889	1 843 972
Kurs på NOK/EUR 7,5 (250 000)	7 142 857	3 246 753	2 777 778	1 773 050

Vi har benyttet arbeidsgiveravgift grunnlag fordelt etter fylke og næring og sone for å finne en grense for bagatellmessig støtte målt i antall ansatte i våre beregninger spesifisert pr. 2-sifret NACE gruppert næring og fylke. Utgangspunktet er arbeidsgiveravgift grunnlag fra år

2000, som vi har oppjustert proporsjonalt på bakgrunn av estimert lønns- og sysselsettingsvekst i perioden 2000-2004 og den betydning dette har for arbeidsgiveravgift grunnlaget og samlet proveny for 2004 på 8,5 mrd. kroner jfr. Revidert nasjonalbudsjett for 2003.

Det er kompliserte beregninger som her gjøres, og grunnlaget er ikke bestandig på det format en skulle ønske. Vi skal her ta for oss noen faktorer som påvirker de beregninger vi har gjort og forsøke å si noe om hvilken retning disse trekker og hvor alvorlig disse "heftelser" er.

3.3 Problemet med regionalfordelt antall foretak kontra bedrift og størrelse på disse knyttet til beregning av bagatellmessig støtte

Vi har tatt utgangspunkt i en database vi har kjøpt fra SSB der de har koplet LTO og A-registeret for året 2000. Koplingen gir regionalt fordelt arbeidsgiveravgift grunnlag etter arbeidstakers bosted/likningkommune og næringstilhørighet. Vi har benyttet denne til å beregne proveny etter region og næring. Som vi skal komme tilbake til betyr dette at ved pendling vil vi ved å bruke denne databasen "tilbakeføre" betydningen av redusert arbeidsgiveravgift til arbeidstakers bostedskommune. Vi har også en database der grunnlaget er fordelt etter arbeidssted og bosted (etter næring) som kan vise oss betydning av pendling.

Bagatellmessig støtte gjelder pr. foretak. Dette kan skape noe skjevhet i vår fordeling på over og under bagatellmessig støtte da vi har fordelt proveny etter den informasjon vi har om bedriftsstørrelsesgrupper og næring de bosatte i kommunen er ansatt i (uavhengig av om bedriften er i kommunen eller utenfor). Næringsfordelingen er mer nøyaktig på bedriftsnivå, siden et foretak kan bestå av flere bedrifter innenfor ulike næringer. Her har vi fått en mer riktig næringsmessig fordeling, men kan ha beregnet for mye av provenyet inn under bagatellmessig støtte siden vi benytter bedrift og ikke foretak som regelen tilsier.

Vi har benyttet vår informasjon om totalt arbeidsgiveravgiftgrunnlag pr. næring, fylke og sone og beregnet gjennomsnittlig arbeidsgiveravgiftsgrunnlag pr. ansatt innen disse gruppene, og oppjustert dette til 2004 nivå. Dette har vi benyttet for å beregne grensen målt ved antall ansatte innen respektive næring, sone og fylke som utgjør bagatellmessig støtte innenfor EU's regelverk. Dette er benyttet til å beregne hvor mye av provenyet (pr. fylke, næring og sone) som faller over bagatellmessig støtte. Etter å ha trukket fra det som faller inn under bagatellmessig støtte sto vi igjen med proveny⁷ opparbeidet av bosatte i kommunen som er ansatt i bedrifter som er større enn grensen for bagatellmessig støtte. Disse kan trekke et bunnfradrag pr. foretak. For å finne hvor mange foretak som er over maks grensen mht antall ansatte at de faller over bagatellmessig støtte har vi benyttet informasjon fra SSB mht antall foretak i ulike sysselsettingsgrupper pr. kommune. Her har vi funnet hvor mange foretak det gjelder pr. fylke og næring og trukket et bunnfradrag på 260 000 pr. foretak.

Ved å fordele arbeidsgiveravgift grunnlaget og beregne provenyet regionalt på næring og sysselsettingsgruppe har vi så funnet hvor mye av virkemiddelet som tilskrives ansatte som arbeider i bedrifter som faller under bagatellmessig støtte. Siden en kan ha flere bedrifter innenfor samme foretak og vi har tatt utgangspunkt i bedriftsstørrelse kan verdien av virkemiddelet som faller under bagatellmessig støtte være noe for høyt. I de aller fleste tilfeller er likevel foretak lik bedrift (dvs. 1-bedriftsforetak er mest vanlig). Strukturen i sone 4 vil nok være mer preget av større foretak med foretaksadresse utenfor sonen enn i sone 2 og 3. I sone 4 er grensen for bagatellmessig støtte for de fleste næringer være såpass lav (snitt på 9 ansatte) at selv ved å bruke bedriftsstørrelse vil de likevel falle over bagatellstøttegrensen mht antall ansatte.

⁷ fordelt etter bostedskommune og næring.

Samtidig vil en ved kun å trekke fra bunnfradrag pr. foretak registrert i den enkelte kommune kunne trekke fra for lite hvis provenyet et opparbeidet i et større foretak utenfor kommunen, og det er mer utpendling til større foretak enn innpendling.

3.4 Benyttelse av størrelsesgrupper

Ved beregning av bagatellmessig støtte har vi fordelt arbeidsgiveravgift grunnlaget og beregnet provenyet etter sysselsettingsgrupper (2-4 ansatte, 5-9 ansatte, 10-19 ansatte etc.). Når bagatellgrensen ligger innenfor disse gruppene har vi vektet provenyet ettersom hvor grensen ligger og forutsatt lik fordeling av provenyet innenfor gruppen på ulike størrelsesgrupper. Hvis grensen f.eks ligger midt i en av disse gruppene har vi delt provenyet innenfor den gruppen i to slik at halvparten i denne gruppen faller under bagatellmessig støtte og den andre halvparten tilskrives bedrifter som ligger over bagatellmessig støtte. En slik jevn fordeling er selvfølgelig ikke tilfelle og gjør at fordelingen over/under bagatellmessig støtte innefor den aktuelle gruppe ikke er helt nøyaktig uten at vi tror dette fører til systematiske skjjevheter.

3.5 Hvordan pendling er håndtert i beregningene

Vi har i denne rapporten tatt utgangspunkt i fordelingen etter bosted siden arbeidsgiveravgift er gradert etter arbeidstakers likningskommune. Vi ser bort fra pendling slik at ingen fordel registreres i sone 1. Det betyr at ved pendling vil vi ved vår beregning (av kostnadsøkning for privat sektor ved omleggingen) tilbakeføre beløpet til den kommune arbeidstaker er registrert bosatt. Vi har oversikt over hvilke lønnsstrømmer det her er snakk om. Tabell 1 viser hvordan arbeidsgiveravgiftsgrunnlaget (lønn og godtgjørelser) opparbeidet av arbeidstakere bosatt i hver sone fordeles seg på arbeidsgivers kontorkommune. Tabellen gir derfor en indikasjon på pendling.

Likn.komm.	Kontorkommune						Sum
	sone 1	sone 2	sone 3	sone 4	sone 5	ubestemt	
Sone 1	99	1	0	0	0	0	100
Sone 2	31	68	1	0	0	0	100
Sone 3	22	4	73	1	0	0	100
Sone 4	14	1	0	85	0	0	100
Sone 5	12	1	0	8	79	0	100

Tabell 1.1: Fordeling av lønnsgrunnlag med utgangspunkt i bostedskommune. Andel av lønnsgrunnlag i hver sone opparbeidet av arbeidstakere bosatt i disse fordelt på arbeidsgivers kontorkommune

Andel grunnlag i ulike soner	Kontorkommune				
Likn.komm.	sone 1	sone 2	sone 3	sone 4	sone 5
Sone 1	96	12	7	4	3
Sone 2	3	86	4	1	0
Sone 3	0	1	88	0	0
Sone 4	1	1	1	93	3
Sone 5	0	0	0	2	94
	100	100	100	100	100

Fordeling av grunnlag opparbeidet i virksomheter i hver sone med utgangspunkt i kontorkommune

Dvs. hvordan er for eksempel lønnsgrunnlaget opparbeidet i virksomheter med kontor innenfor sone 5 fordelt på arbeidstakere registrert bosatt i de ulike sonene

Tabell 1. 2: Kilde SSB (2000), egne beregninger

Det er som ventet størst innpendling fra sone 2 til sone 1 der 31% av lønnsgrunnlaget som liknes til sone 2 er utbetalt av arbeidsgivere med kontorkommune i sone 1. Vi ser at 79% av lønnsgrunnlaget som er opparbeidet av arbeidstakere registrert bosatt i sone 5, er utbetalt av arbeidsgivere med kontoradresse i sone 5. Arbeidsgivere i sone 1 utbetaler 12% av det lønnsgrunnlaget som arbeidstakere bosatt i sone 5 tilegner seg. Sone 5 skiller seg ut med at 8% av grunnlaget opparbeides i nabosonen sone 4. Tatt i betraktning de store geografiske

avstandene er det relativt stor utpendling fra sone 5, og klart høyere enn sone 4, der 85% av grunnlaget opparbeides i sone 4. Størrelsen på nevneren - det totale lønnsgrunnlag som liknes til hver sone, spiller også inn i forhold til hvor stor andel av lønnsgrunnlaget som er opparbeidet av arbeidstakere bosatt i andre soner. Da 83% av lønnsgrunnlaget i Norge liknes til sone 1 vil naturlig nok pendling fra andre soner utgjøre en liten andel av det totale lønnsgrunnlag som liknes til sone 1. Til referanse vil 8% av lønnsgrunnlaget i Norge opparbeides av arbeidstakere som likner til sone 2, 1% til sone 3, 7% til sone 4 og 1% til sone 5. Tabell 1.2 viser arbeidsgiveravgiftgrunnlaget fordelt etter kontorkommune. Her ser vi at 86-96% av arbeidsgiveravgift grunnlaget dvs. lønn og godtgjørelser utbetalt av bedrifter med kontoradresse innenfor de ulike sonene går til ansatte bosatt innenfor samme sone.

I forhold til hvilket problem dette kan utgjøre i våre beregninger så har vi gjort oss følgende vurderinger i forhold til effekten overfor sonenes næringsliv:

- Pendling til/fra sone 4: Her vil pendlingen utgjøre et mindre problem: 93% av lønnsgrunnlaget som er utbetalt av bedrifter lokalisert i sone 4 går til arbeidstakere registrert bosatt i sone 4.
- Pendling til/fra sone 3: Dette omfattes av relativt få kommuner, men vil føre til at effekten for næringslivet i sone 3 er noe overvurdert. Vi vet at pendlingen mellom sone 3 og 1, som gir størst effekt er på 22%. Senere vil vi vise at i gjennomsnitt vil 57%⁸ av provenyet faller under bagatellmessig støtte. Av de 43% som faller over bagatellmessig støtte vil 22% av grunnlaget tilskrives pendling til sone 1. Vi gjør da en forutsetning om en proporsjonal fordeling av disse ansatte på sysselsettingsgrupper. Et grovt anslag på overvurderingen av kostnadsøkningen som tilfaller privat næringsliv i sone 3 er da ca. 10%.
- Pendling til/fra sone 2. Her er effekten av pendling betydelig og den preges av pendling inn til regionale sentra som ligger i sone 1. Hele 31% av lønnsgrunnlaget knyttet til arbeidstakere bosatt i sone 2 opparbeides i bedrifter i sone 1. Det betyr at en god del av effekten av virkemiddelet og dermed kostnadsøkningen tilfaller virksomheter i sone 1. Det betyr at 31% av de 43% som faller over bagatellmessig støtte utgjør en kostnadsøkning i sone 1 i stedet for sone 2. Vårt anslag er derfor at kostnadsøkningen for privat sektor i sone 2 er ca. 13% overvurdert. Her er beløpene også større enn i sone 3.

3.6 "Kakseskatt" og eldrefordel

Vi har i våre beregninger ikke kunnet ta hensyn til at det betales en høyere avgift av lønn og godtgjørelser over en grense på 16 ganger grunnbeløpet i folketrygden. Det regnes en særskilt avgift på 12,5% av det overskytende beløp uavhengig av arbeidstakers bosted. Vi har heller ikke tatt hensyn til at det svares egne, lavere arbeidsgiveravgiftsatser for ansatte over 62 år i sone 1-4.

⁸ Fremkommer av våre beregninger under Scenarie 1 i etterfølgende kapittel.

4 Scenarie1:Resultater fra våre beregninger på fylkesnivå

4.1 Fradrag for næringer som fikk økning i 2000 eller som beholder eksisterende ordning

I utgangspunktet skal vi ikke beregne kostnadsøkning av på de næringer som fikk sin omlegging etter ESA dommen i 1999 og som betalte full sats fra og med år 2000. Det er ikke enkelt å skille ut disse næringene på det 2-sifrede nivå på næringsgruppering (NACE-kode) vi har våre fordelte provenymessige beregninger. Vi vil her gjøre rede for de fradrag vi har gjort i denne forbindelse og betydningen av dette:

A) Stedbundne næringer :

- foretak som produserer elektrisitet skapt ved vannkraft. Dette er knyttet til Nace 40. Økningen gjaldt kun produksjon mens distribusjon ble unntatt. Det er langt flere sysselsatte knyttet til distribusjon som også inngår i Nace 40, derfor har vi utelatt å justere for denne næringen og hele kostnadsøkningen for denne næringsøkningen vil fremgå av våre beregninger og derfor være litt overvurdert.
- foretak som utvinner råolje eller naturgass og foretak som yter enkelte tjenester tilknyttet utvinning av olje eller gass: Her har vi tatt ut hele NACE 11: (11.1 og 11.2) dvs. produksjon og tjenester knyttet til utvinning av olje og gass kan trekkes helt ut. Kun enkelte tjenester knyttet til letevirkosomhet får kostnadsøkning, mens for eksempel offshore/supply tjenester vil gå under en helt annen næringskategori (transport og kommunikasjon).
- foretak som bryter metallholdig malm, med unntak av jernmalm og jernmalm med innhold av mangan – her har vi trukket ut næring 13 selv om kun 13.1 ikke 13.2 fikk økt avgift i 2000 dvs. bryting av ikke-jernholdig malm får en kostnadsøkning.
- foretak som utvinner industrimineralene nefelinsyenitt eller olivin – vi har ikke klart å skille ut dette fra Nace 14: Bergverksdrift ellers. Det gjelder bl.a. Olivin AS i Møre og Romsdal.

B) Næringer med spesifikke sektorregler for støtte som:

- foretak som produserer EKSF-stål: her har vi foreløpig ikke klart å skille ut dette. Det kan være at en særlig i Nordland har allerede tatt en del kostnadsøkning, bl.a. ved stålverket på Mo.
- foretak som bygger eller reparerer selvdrevet, sjøgående kommersielt fartøy. Dette ligger under næringskode 35: Annen transportmiddelindustri. Vi har plukket ut kostnadsøkning knyttet til næring 35 i fylkene Hordaland, Sogn og Fjordane, Møre og Romsdal, Sør og Nord Trøndelag som der næring 35 domineres av bygging og reparasjoner av skip og båter. Nordland, Troms som ikke fikk økning i 2000 vil få økningen i denne omgang. Ved beregning av effekter på bo og arbeidsmarkedsregioner har vi justert mer nøyaktig for denne næringen ved å ta hensyn til andelen ansatte som var knyttet til kostnadsøkningen i næring 35111.
- Enkelte konkurranseutsatte tjenesteytende næringer, uavhengig av arbeidstakerens bosted:
- foretak med mer enn 50 ansatte som utfører godstransport på vei. Dette har vi ikke gjort anslag på. Det er ikke så mange foretak som er over 50 ansatte i denne bransjen.
- foretak som produserer telekommunikasjonstjenester: Dette ligger under Næring 64 Post og telekommunikasjon, og her vil post og distribusjon dominere. Vi har derfor valgt å ikke trekke ut denne næringen eller anslå hva som tilskrives kostnadsøkningen i 2000 på fylkesnivå. I beregningene på bo- og arbeidsmarkedsnivå har vi estimert dette på bak-

grunn av sysselsettingstall mottatt fra SSB på et mer detaljert nivå enn vi tidligere hadde tilgang til.

- Bank og finansforetak over 50 ansatte med mer en 10% av virksomheten utenfor fylket: Her har vi ikke gjort anslag, da mange vil falle inn under unntaket fra regelendringen i 2000.

Av de næringene som er foreslått unntatt relatert til ansatte i fiskeri og landbruk har vi fjernet all potensiell kostnadsøkning knyttet til næringskode 1: Jordbruk, jakt og viltstell, der alle undergrupper skal beholde eksisterende ordning kun med unntak av undergruppe 0141: tjenester til planteproduksjon f.eks gartnere, og 0142: tjenester knyttet til husdyrhold, f.eks hundepensjonat. Deretter har vi tatt ut nace 2: Skogbruk og Nace 5: Fiske og fangst, og oppdrett. På fylkesnivå har vi tatt ut 90% av næring 15: produksjon av næringsmidler og drikkevarer, der slakteri, meieri og fiskeindustri samt produsenter av dyrefôr skal beholde eksisterende ordning for differensiert arbeidsgiveravgift og disse næringene vil samlet dominere Nace 15. Ved beregning av effekter på bo og arbeidsmarkedsregioner har vi justert mer nøyaktig for denne næringen ved å ta hensyn til andelen ansatte på 5-sifret nace som ikke vil få kostnadsøkning av disse næringene. Unntaket, dvs. næringer som får økt avgift innen nace 15 er knyttet til bearbeiding og konservering av frukt og grønnsaker – f.eks. syltetøy og juice (Lerum i Sogndal, Røra i Nord Trøndelag). Produksjon av andre næringsmidler som brød og ferske konditorvarer (bakere), og produksjon av drikkevarer som saft, brus og øl (for eksempel Nordlands Bryggeri, Mack Bryggeri). I tillegg har vi justert for engroshandel tilknyttet næringsmidler (del av nace 51).

Fylke	1 Jordbruk, jakt og viltstell	2 Skogbruk	5 Fiske, fangst og fiskeoppdrett	11 Utvinning av olje og gass samt tilkn. tjenester	13 Bryting av metallholdig malm	15 Næringsmiddel- og drikkevareindustri	35 Annen transportmiddelindustri.
Hedmark - sone 2	161 919	145 770	5 382	227 279	-	1 197 690	-
Hedmark - sone 3	1 286 932	223 174	-	440 289	-	4 912 074	-
Oppland - sone 2	598 507	30 487	-	182 331	-	1 678 352	-
Oppland - sone 3	2 680 726	76 276	-	687 105	-	5 727 173	-
Buskerud - sone 2	159 408	40 139	-	855 334	-	979 056	-
Telemark - sone 2	48 267	58 657	-	2 317 456	-	411 040	-
Aust-Agder - sone 2	177 061	57 771	-	784 453	-	145 037	-
Vest-Agder - sone 2	33 324	-	-	308 916	-	49 083	-
Rogaland - sone 2	781 832	2 181	-	3 862 281	-	2 426 208	-
Hordaland - sone 2	1 010 425	14 096	562 980	8 415 354	-	2 221 240	11 736 774
Sogn og Fjordane - sone 2	1 161 580	21 866	82 258	7 965 948	-	11 313 269	9 515 122
Møre og Romsdal - sone 2	554 120	-	531 434	4 625 425	-	5 796 909	9 139 818
Møre og Romsdal - sone 3	1 427 006	-	438 426	3 273 912	-	1 188 113	1 709 650
Møre og Romsdal - sone 4	109 754	-	414 643	686 165	-	310 780	308 680
Sør-Trøndelag - sone 2	1 195 453	-	55 957	1 530 684	9 223	1 488 938	3 566 129
Sør-Trøndelag - sone 3	1 126 599	-	758 563	2 255 990	-	3 149 560	555 152
Sør-Trøndelag - sone 4	465 111	-	2 135 993	2 773 705	-	11 634 500	1 775 739
Nord-Trøndelag - sone 2	63 210	-	-	251 953	-	199 089	425 050
Nord-Trøndelag - sone 3	506 941	-	-	61 396	-	179 942	73 322
Nord-Trøndelag - sone 4	2 341 524	142 022	2 115 648	3 231 728	13 978	8 267 094	3 711 994
Nordland - sone 4	5 273 628	-	7 445 927	19 398 096	2 188 865	47 264 407	-
Troms - ser kun på sone 4	1 380 384	4 340	2 005 881	17 086 421	-	27 238 244	-
sum fratrukk	22 543 711	816 779	16 553 092	81 222 219	2 212 065	137 777 800	42 517 430

Tabell 2: Netto kostnadsøkning av omlegging av differensiert arbeidsgiveravgift som holdes utenfor beregning av Scenarie 1 og 2 pga. at de enten får beholde eksisterende ordning (fisk og landbruk) eller at de allerede har gjennomført kostnadsøkning etter regelendring i arbeidsgiveravgiften fra år 2000.

Totalt har vi derfor fjernet kostnadsøkning for disse gruppene tilsvarende ca. 420 millioner kroner brutto og ca. 300 millioner kroner etter skatt forutsatt at alle er i netto skatteposisjon⁹:

4.2 Beregnet brutto og netto kostnadsøkninger etter fradrag

I tabellen nedenfor har vi beregnet brutto og netto kostnadsøkning i privat sektor av omlegging av differensiert arbeidsgiveravgift fra dagens ordning til 14,1% for alle næringer (med noen unntak). Ved bruttoberegningene har vi tatt hensyn til bagatellmessig støtte, samt trukket fra de næringene som omtalt ovenfor. Ved netto beregningene har vi i tillegg tatt hensyn til at arbeidsgiveravgiften er fradragsberettiget i bedriftens skattepliktige inntekt. Vi gjør et estimat der vi reduserer anslaget med 28%. Dette er avhengig av bedriftene har inntekter å trekke dette fra i. Foretak kan også fremføre underskudd, men vi skal i første omgang se på året

⁹ Arbeidsgiveravgift er fradragsberettiget i bedriftens skattepliktige inntekt

2004. Denne reduksjonen er derfor noe for høy, men det er usikkert hvor mye. Kostnads-effekten bør derfor ses på som å ligge innenfor et intervall mellom brutto og netto.

Totalt ser vi at kostnadsøkningen er estimert til ca. 1,9 mrd. brutto og 1,4 mrd. netto (estimat etter skatt). I forhold til provenyeffekten vil bagatellmessig støtte etter våre beregninger kompensere for 50% av den opprinnelige ordning i privat sektor. Denne andelen er lavere for de to nordligste fylkene og i gjennomsnitt kompenserer bagatellmessig støtte 46 prosent i sone 4, 58% i sone 3 og 60% i sone 2. Inkludert å holde primærnæringene og næringer med kostnadsøkning fra år 2000 utenfor, kompenseres 58% av den opprinnelige ordning. Vi har ikke trukket fra alt som skal holdes utenfor mht de næringer som allerede betaler full avgift, knyttet til produksjon av EKFS stål, Produksjon ikke distribusjon av vannkraft, godstransport på vei, produksjon av telekommunikasjons tjenester, og visse finansinstitusjoner som driver grenseoverskridende virksomhet innen EØS-området. Totalt står disse berørte næringer i våre tabeller for ca. 540 millioner kroner i brutto kostnadsøkning hvorav noe (langt fra meste-parten) egentlig skal holdes utenfor.

Fylkenr	Scenario 1 Fylke	Brutto proveny privat sektor dagens ordning	Brutto kostnadsøkning fratrukket bagatellstøtte og andre fratrekk	% betydning bagatellstøtte	Total netto kostnadsøkning etter skatt
4	Hedmark - sone 2	98 050 496	38 145 593	62	27 464 827
4	Hedmark - sone 3	87 717 998	30 474 278	63	21 941 480
4	sum Hedmark	185 768 494	68 619 871		49 406 307
5	Oppland - sone 2	80 848 469	24 596 068	70	17 709 169
5	Oppland - sone 3	189 281 796	69 769 315	62	50 233 907
5	sum Oppland	270 130 265	94 365 383		67 943 076
6	Buskerud - sone 2	77 593 086	21 352 635	72	15 373 897
8	Telemark - sone 2	85 782 239	31 978 668	63	23 024 641
9	Aust-Agder - sone 2	32 013 223	12 579 216	61	9 057 036
10	Vest-Agder - sone 2	13 579 423	4 886 218	60	3 518 077
11	Rogaland - sone 2	68 355 527	23 690 939	51	17 057 476
12	Hordaland - sone 2	184 666 007	61 432 060	49	44 231 083
14	Sogn og Fjordane - alt sone 2	324 766 073	101 321 651	56	72 951 589
15	Møre og Romsdal -sone 2	208 191 454	73 650 200	51	53 028 144
15	Møre og Romsdal -sone 3	77 383 715	29 399 330	48	21 167 518
15	Møre og Romsdal -sone 4	13 345 368	5 305 257	42	3 819 785
15	sum Møre og Romsdal	298 920 537	108 354 787		78 015 447
16	Sør-Trøndelag -sone 2	80 554 376	17 908 250	64	12 893 940
16	Sør-Trøndelag -sone 3	120 125 366	45 229 720	54	32 565 398
16	Sør-Trøndelag -sone 4	90 561 827	24 771 210	46	17 835 271
16	Sum Sør-Trøndelag	291 241 569	87 909 179		63 294 609
17	Nord-Trøndelag - sone 2	29 224 317	9 883 416	62	7 116 059
17	Nord-Trøndelag - sone 3	8 503 300	1 953 601	64	1 406 593
17	Nord-Trøndelag - sone 4	219 272 291	75 152 866	54	54 110 063
17	Sum Nord-Trøndelag	256 999 908	86 989 883		62 632 716
18	Nordland - alt sone 4	1 602 819 333	782 970 072	44	563 738 452
19	Troms - ser kun på sone 4	923 643 201	437 184 697	46	314 772 982
	sum	4 616 278 883	1 923 635 260	57	1 385 017 387

Tabell 3. Fylkesfordelt brutto og estimat på netto kostnadsøkning hensyn tatt til bagatellmessig støtte, og unntaket for primærnæring og regelendring fra og med 2000 der dette er mulig. Transport støtte ikke inkludert.

Både avgiftssone og antall ansatte/bosetting som omfattes av dagens ordning vil virke inn på hvilke fylker som vil få den største effekten av omleggingen. Som vi ser fra tabell 4 er kostnadsøkningen i privat sektor høyest i Nordland og Troms som har sterkest innslag av avgiftssone 4. Nordland har den desidert største kostnadsøkning siden hele fylket ligger innenfor sone 4 i dag, med 5,1% arbeidsgiveravgift. For Troms vil Nord Troms fremdeles beholde sone 5. Deretter får privat sektor på Nordvestlandet (Møre og Romsdal, Sogn og Fjordane) den største kostnadsøkningen.

Fylkenr	Scenario 1 Fylke	Brutto kostnadsøkning i kr fratrukket Bagatellstøtte og andre fratrekk
18	Nordland - alt sone 4	782 970 072
19	Troms - sone 4	437 184 697
15	Møre og Romsdal - sum	108 354 787
14	Sogn og Fjordane - sone 2	101 321 651
5	Oppland - sum	94 365 383
16	Sør-Trøndelag -sum	87 909 179
17	Nord-Trøndelag - sum	86 989 888
4	Hedmark - sum	68 619 871
12	Hordaland - sone 2	61 432 060
8	Telemark - sone 2	31 978 668
11	Rogaland - sone 2	23 690 939
6	Buskerud - sone 2	21 352 635
9	Aust-Agder - sone 2	12 579 216
10	Vest-Agder - sone 2	4 886 218
	SUM	1 923 635 260

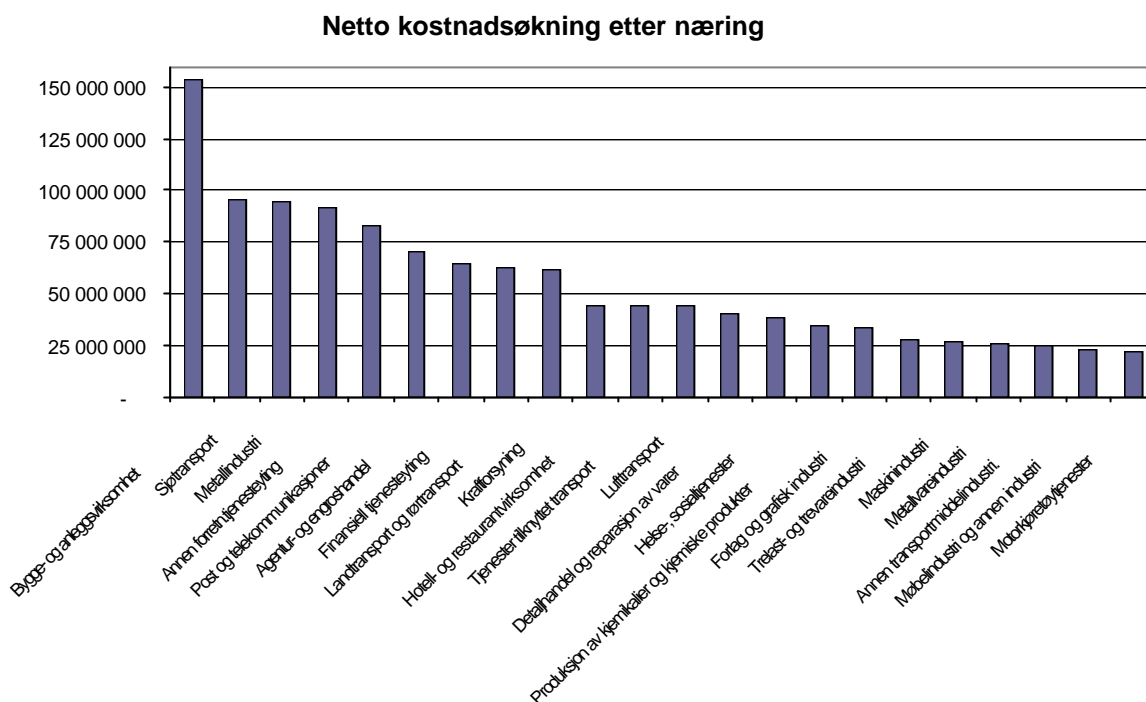
Tabell 4. Fylke sortert synkende etter brutto kostnadsøkning

Fylkenr	Scenario 1 Fylke	Snitt kostnadsøkning (etter fradrag) pr. ansatt* bosatt innenfor sonene	Ansatte* i sone Estimat 2004**	Brutto kostnadsøkning fratrukket bagatellstøtte og andre fratrekk
18	Nordland - alt sone 4	12 306	63 626	782 970 072
19	Troms - sone 4	11 635	37 575	437 184 697
17	Sum Nord-Trøndelag	6 336	13 730	86 989 883
5	sum Oppland	4 517	20 893	94 365 383
16	Sum Sør-Trøndelag	4 385	20 049	87 909 179
15	sum Møre og Romsdal	4 295	25 229	108 354 787
4	sum Hedmark	4 204	16 321	68 619 871
12	Hordaland - sone 2	3 372	18 216	61 432 060
9	Aust Agder - sone 2	3 332	3 775	12 579 216
8	Telemark - sone 2	3 305	9 675	31 978 668
11	Rogaland - sone 2	3 128	7 575	23 690 939
14	Sogn og Fjordane - sone 2	3 014	33 617	101 321 651
10	Vest-Agder - sone 2	2 882	1 695	4 886 218
6	Buskerud - sone 2	2 316	9 221	21 352 635
	sum	4 930	281 195	1 923 635 260

*Kun lønntakere - ikke selvstendige (f.eks. 1-manns foretak) som det ikke betales arbeidsgiveravgift på

** Oppjustert SSB's statistikk over lønntakere for 4.kv. 2000 i samsvar med vår justering av arbeidsgiveravgift proveny (ekskl. lønnsvekst)

Tabell 4b) Fylke sortert synkende etter gjennomsnittlig kostnadsøkning pr. ansatt bosatt i sonene etter bagatellstøtte og andre fratrekk.

Figur 1. Estimert netto kostnadsøkning i privat sektor etter næring (25 næringer med høyest økning).

Figur 1 viser estimert netto kostnadsøkning etter næring. Vi ser her at den største kostnadsøkningen i privat sektor kommer i bygg og anleggsbransjen. Økningen her vil komme i en næring med små marginer og i en periode der markedet er fallende. Dette er derfor kritisk. Motkonjunkturtiltak i form av offentlige investeringer i bygg og anlegg inkludert vei infrastruktur i samfunnsøkonomisk lønnsomme prosjekter (målt ved nytte-kostnadsanalyser) kan her virke avhjelpende. Av en brutto kostnadsøkning for denne næringen på 213 millioner kommer 85 mill. i Nordland og 52 millioner i Troms hvor mange firma vil falle over grensen på 10 ansatte i denne næringen i disse to fylkene, men også andre fylker vil oppleve stor kostnadsøkning som vist i tabell 4.1-3.

Sjøtransport er den næringa som har den nest høyeste kostnadsøkningen. Næringa (NACE 61) har et samlet lønnsgrunnlag på 7,9 mrd kroner (alle soner). Knappe 3,0 mrd kroner av dette beløpet er knyttet til innenriks sjøtransport (38% av samla lønnskostnader). Siden en stor del av aktiviteten i næringa er knyttet til utenriks sjøtransport og delvis innenriks passasjertransport, tror vi det vil være en begrenset andel av de økte kostnadene her som kan kompenseres med regional transportstøtte (gjennom økt etterspørsel).

I innenriks sjøtransport (som blant annet består av kystruter, ferjeruter, lokale båtruter, hurtigbåtruter, slepebåter og forsyningskip og den løse fraktefarten langs kysten) var ca. halvparten av denne omsetningen knyttet til innenlandske kystruter samt slepebåter og forsyningskip på nørsekysten. Næringsgruppen innenlandske bilferger utgjorde 38% av sysselsettingen i nace 61. Av frakta kjøretøyer utgjorde typiske godsførende kjøretøyer (lastebiler/busser og varebiler) ca 12% av omsetning, dvs. at selv om denne trafikken øker som følge av transportstøtte, vil det ha mindre betydning for sjøtransportens omsetning.

I store deler av ferjetransporten innenlands og i de tilskuddsberettigede bårutene kan man ellers tenke seg at merkostnadene kan kompenseres via rammeoverføringene og tilskudds-systemet (som også vil være aktuelt for næringsgruppe 60 landtransport der blant annet lokale bilruter inngår).

Innen næring 27 Metallindustri har vi ikke klart å trekke ut de som allerede betaler full avgift etter regelendringen i 2000 mht. produksjon av EKFS stål, og vi tror at det kan bety at mye av kostnadsøkningen kan være tatt i en del regioner. For eksempel er metallindustri i Nordland en viktig næring som her er registrert med en stor kostnadsøkning, men en del av disse bedriftene har allerede fått økt avgift etter regelendringen fra 2000. Imidlertid er produksjon av aluminium også en del av næring 27 og denne vil få en kostnadsøkning fra 2004. Denne produksjonen er stor i Sogn og Fjordane, Møre og Romsdal og Nordland. Deretter er det som ventet høy kostnadsøkning i en rekke tjenesteytende næringer. Deriblant er konsulenttjenester (næring 74), de innen bankvirksomhet (nace 65) som ikke allerede betaler full avgift, transport og kommunikasjon, samt Hotell og restaurant næringen. Også innen engros og detaljhandel er kostnadsøkningene relativt høye, og innen distribusjon av kraft (her har vi ikke skilt ut det i næring 40 som gjelder produksjon av vannkraft som fikk kostnadsøkning i 2000, men som gjelder færre ansatte enn ved kraftdistribusjon). For alle næringer vil kostnadsøkningen av et scenarie uten opptrapping bli alvorligst i sone 4. For en del viktige industrier som verfts-næringen på Nordvestlandet og metallindustrien i Nordland, kom kostnadsøkningen allerede i 2000. I denne omgang er det underleverandørene (maskin, metallvare), som får økningen. I tillegg vil møbelindustrien i Møre og Romsdal få en kostnadsøkning som de i liten grad kan velte over i priser siden markedet er svakt og de er relativt konkurranseutsatte. Transportstøtte vil kunne avhjelpe de negative effekter for deler av industrien. For mange er situasjonen slik at mottaker betaler frakt.

Fylke	45	61	27	74	64	51	65	60	40
	Bygg- og anlegg	Sjøtransport	Metallind.	Annen forretn.t.yt.	Post og telekom.	Agentur- og engros	Finansiell t.yt.	Landtransport	Kraftforsyning
Hedmark - sone 2	4 822 751	163 643	1 758 444	2 447 359	1 791 696	1 508 737	1 226 581	2 454 961	1 593 265
Hedmark - sone 3	2 638 304	297 634		4 030 995	2 760 027	2 047 493	1 213 442	2 490 329	911 670
sum Hedmark	7 461 055	461 276	1 758 444	6 478 354	4 551 722	3 556 230	2 440 023	4 945 289	2 504 935
Oppland - sone 2	4 928 858	189 276	116 689	1 251 137	1 320 237	317 470	557 323	1 480 413	1 171 818
Oppland - sone 3	10 334 526	362 285	567 095	5 830 225	4 111 257	3 534 049	2 722 862	3 917 616	3 459 238
sum Oppland	15 263 384	551 561	683 784	7 081 362	5 431 495	3 851 519	3 280 186	5 398 029	4 631 056
Buskerud - sone 2	2 412 255	258 162	271 508	1 308 234	789 622	780 438	148 309	948 170	1 880 998
Telemark - sone 2	6 389 426	420 770	2 221 099	1 578 894	926 734	567 678	84 216	1 514 453	2 852 569
Aust-Agder - sone 2	1 876 728	711 003	113 635	645 208	185 024	340 599	99 299	592 141	1 203 686
Vest-Agder - sone 2	869 829	75 163	64 109	104 628	32 775	27 706	8 028	245 933	1 721 123
Rogaland - sone 2	2 095 313	1 751 035	5 490 193	986 190	126 816	882 551	85 889	824 080	2 338 384
Hordaland - sone 2	4 056 254	7 929 858	17 880 840	3 896 745	836 134	720 510	815 172	1 501 892	2 628 978
Sogn og Fjordane - alt sone 2	6 645 072	8 876 027	16 748 113	5 813 874	4 277 919	1 846 024	3 074 725	6 144 749	4 771 599
Møre og Romsdal - sone 2	3 942 520	8 107 828	14 156 779	2 693 790	1 254 411	1 209 534	810 892	2 118 583	1 683 590
Møre og Romsdal - sone 3	3 591 283	3 278 702	998 461	1 754 663	849 843	837 434	563 939	1 996 997	977 409
Møre og Romsdal - sone 4	743 744	1 986 471		561 537	208 625	-	30 087	350 149	-
sum Møre og Romsdal	8 277 547	13 373 001	15 155 240	5 009 990	2 312 879	2 046 968	1 404 918	4 465 729	2 660 999
Sør-Trøndelag - sone 2	2 859 204	1 774 692	109 269	1 602 110	686 112	646 141	204 714	1 445 325	669 874
Sør-Trøndelag - sone 3	5 241 217	1 139 027	1 499 336	1 569 115	1 437 194	814 704	1 554 872	1 781 327	1 700 329
Sør-Trøndelag - sone 4	3 979 719	4 006 413	-	1 586 729	1 607 627	647 652	1 088 104	1 471 085	2 012 017
Sum Sør-Trøndelag	12 080 139	6 920 132	1 608 604	4 757 954	3 730 933	2 108 497	2 847 690	4 697 737	4 382 219
Nord-Trøndelag - sone 2	554 317	405 729	23 939	531 412	98 327	408 069	137 008	188 975	234 216
Nord-Trøndelag - sone 3	-	-	-	126 787	198 050	101 570	105 799	72 204	142 339
Nord-Trøndelag - sone 4	8 098 186	7 398 107	88 107	8 871 919	6 492 253	4 341 239	2 975 712	2 628 801	2 702 279
Sum Nord-Trøndelag	8 652 503	7 803 836	112 045	9 530 118	6 788 629	4 850 878	3 218 518	2 889 980	3 078 834
Nordland - alt sone 4	85 087 840	56 592 865	64 956 607	45 040 346	47 714 901	36 334 399	40 277 274	38 230 197	38 266 055
Troms - ser kun på sone 4	51 889 996	27 632 962	4 016 246	34 500 834	37 517 356	40 061 584	31 740 065	14 722 146	12 584 779
sum	213 057 342	133 357 652	131 080 469	126 732 731	115 222 938	97 975 581	89 524 312	87 120 524	85 506 214

tabell 4.1 Brutto kostnadsøkning pr. næring sortert synkende

Fylke	55 Hotell/restaurant	63 Tjenester tilkn.transp.	62 Lufttransport	52 Detailhandel,rep.	85 Helse-, sosialtj.	24 Prod. av kjemikalier	22 Forlag,grafisk ind.	20 Trelast,trevarell	29 Maskinind.
Hedmark - sone 2	208 284	331 585	625 806	255 263	538 645	700 175	673 701	6 222 941	451 310
Hedmark - sone 3	894 369	482 125	345 107	1 071 666	1 264 792	127 588	792 317	2 460 465	129 795
sum Hedmark	1 102 653	813 711	970 914	1 326 929	1 803 437	827 763	1 466 018	8 683 406	581 105
Oppland - sone 2	947 623	151 269	148 908	365 765	921 085	132 487	439 443	1 293 224	1 125 964
Oppland - sone 3	4 915 763	772 994	488 452	3 445 994	4 259 397	109 203	3 741 155	3 722 244	1 146 232
sum Oppland	5 863 386	924 263	637 360	3 811 758	5 180 482	241 690	4 180 598	5 025 468	2 272 196
Buskerud - sone 2	2 181 478	112 524	299 443	96 405	228 482	87 212	526 860	354 964	470 078
Telemark - sone 2	512 797	386 233	93 467	144 420	1 072 241	4 052 645	157 358	341 156	1 518 001
Aust-Agder - sone 2	98 758	166 619	69 046	89 991	256 665	150 679	81 226	1 151 791	463 667
Vest-Agder - sone 2	46 790	5 803	56 156	15 481	37 167	24 994	11 140	543 353	86 816
Rogaland - sone 2	239 266	188 128	68 836	184 993	114 599	103 098	438 422	269 855	153 824
Hordaland - sone 2	457 965	4 272 210	250 768	222 973	393 460	4 102 468	748 007	35 164	5 648 438
Sogn og Fjordane - alt sone 2	2 075 130	2 941 144	1 930 052	1 361 421	621 399	8 325 586	1 674 692	1 522 049	383 279
Møre og Romsdal - sone 2	501 464	3 665 112	211 500	705 135	903 199	1 666 108	297 913	324 813	7 729 500
Møre og Romsdal - sone 3	535 916	586 484	321 361	881 127	1 031 882	724 507	313 860	407 410	-
Møre og Romsdal - sone 4	275 568	183 467	-	60 763	200 336	80 394	21 377	-	-
sum Møre og Romsdal	1 312 948	4 435 063	532 861	1 647 025	2 135 418	2 471 009	633 150	732 223	7 729 750
Sør-Trøndelag - sone 2	321 649	218 892	382 469	237 639	133 094	148 717	438 779	1 123 521	571 283
Sør-Trøndelag - sone 3	2 496 273	563 365	556 754	4 367 170	419 604	5 253 232	481 401	1 456 319	442 152
Sør-Trøndelag - sone 4	486 550	242 833	67 090	321 020	660 537	-	306 137	547 796	792 601
sum Sør-Trøndelag	3 304 473	1 025 090	1 006 313	3 625 828	1 213 235	5 401 949	1 226 317	3 127 636	1 806 036
Nord-Trøndelag - sone 2	48 353	33 013	69 587	15 124	188 057	1 137 440	106 252	358 633	918 288
Nord-Trøndelag - sone 3	128 661	-	40 466	272 418	106 185	82 805	-	64 335	-
Nord-Trøndelag - sone 4	1 868 663	967 325	633 599	2 315 887	1 542 028	768 274	2 732 578	5 012 309	278 396
sum Nord-Trøndelag	2 045 676	1 000 339	743 652	2 603 429	1 836 270	1 988 519	2 838 830	5 435 277	1 196 684
Nordland - alt sone 4	23 555 900	31 646 742	36 568 125	23 954 015	25 917 818	17 876 987	18 977 178	10 149 828	13 461 442
Troms - ser kun på sone 4	18 877 570	13 548 987	18 206 804	17 301 183	12 956 753	1 746 209	14 314 274	1 353 875	1 373 197
sum	61 644 791	61 466 857	61 433 798	56 385 851	53 767 426	47 401 009	47 274 071	38 726 045	37 144 513

tabell 4.2. Brutto kostnadsøkning pr. næring sortert synkende

Fylke	28 Metallvareind.	35 Annen transportm.ind.	36 Møbel og annen ind.	50 Motorkjøretøyen.	72 Databeh.virk.	31 Elektroteknisk ind.	66 Forsikring og pens.	15 Næringsmidd.,drikke	73 Forskning og utv.
Hedmark - sone 2	418 276	140 864	2 349 208	488 296	740 696	1 080 593	148 281	166 346	102 932
Hedmark - sone 3	56 792	56 521	1 911 737	540 405	137 831	441 254	235 945	682 232	60 364
sum Hedmark	475 068	197 386	4 260 944	1 028 700	878 527	1 521 847	384 226	848 578	163 296
Oppland - sone 2	1 073 306	275 199	2 195 072	210 227	536 464	65	236 817	233 104	223 304
Oppland - sone 3	340 178	608 541	2 489 540	1 553 813	789 244	227 271	674 066	795 441	216 017
sum Oppland	1 413 484	883 740	4 684 612	1 764 039	1 325 708	227 336	910 883	1 028 545	439 322
Buskerud - sone 2	352 034	303 638	1 179 954	93 922	267 023	115 889	179 240	135 980	25 567
Telemark - sone 2	651 682	1 661 674	113 520	278 511	656 198	898 952	126 305	57 089	202 391
Aust-Agder - sone 2	1 462 651	1 135 171	43 723	75 657	125 915	197 963	104 011	20 144	29 314
Vest-Agder - sone 2	437 795	253 109	11 993	105 152	9 163	15 042	-	8 817	14 071
Rogaland - sone 2	610 762	3 134 108	2 574	161 086	254 733	48 195	43 641	336 973	25 670
Hordaland - sone 2	1 868 181	-	-	181 866	-	141 597	140 750	308 506	27 809
Sogn og Fjordane - alt sone 2	2 665 550	-	610 788	273 423	610 275	2 675 618	900 071	1 571 287	1 638 853
Møre og Romsdal - sone 2	2 555 826	-	6 382 120	171 447	421 448	2 555 927	309 910	805 126	554 897
Møre og Romsdal - sone 3	609 349	-	3 706 049	111 763	80 965	88 459	102 678	165 016	41 752
Møre og Romsdal - sone 4	276 998	-	34 900	81 137	74 879	-	-	43 164	13 160
sum Møre og Romsdal	3 442 173	10 123 069	364 347	577 292	2 644 386	412 588	1 013 306	609 809	609 809
Sør-Trøndelag - sone 2	352 926	-	810 721	195 926	487 599	143 691	59 378	206 797	140 823
Sør-Trøndelag - sone 3	1 033 000	-	7 901 528	296 623	499 380	274 957	81 421	437 430	104 450
Sør-Trøndelag - sone 4	506 681	-	85 893	476 599	146 222	-	46 553	1 616 903	60 755
sum Sør-Trøndelag	1 892 607	8 798 242	969 148	1 133 202	418 648	167 351	2 260 139	306 037	306 037
Nord-Trøndelag - sone 2	659 781	-	37 015	26 944	177 018	26 545	21 719	27 651	99 427
Nord-Trøndelag - sone 3	-	-	-	51 902	81 644	-	-	24 982	68 856
Nord-Trøndelag - sone 4	2 981 356	-	365 903	2 014 415	691 562	2 666 195	405 153	1 148 208	113 310
sum Nord-Trøndelag	3 641 137	402 918	2 093 261	950 224	2 692 740	426 872	1 200 851	281 472	281 472
Nordland - alt sone 4	13 626 407	15 792 905	1 457 861	11 545 383	8 209 164	7 811 021	6 858 687	6 564 501	5 808 053
Troms - ser kun på sone 4	3 528 428	10 907 468	576 822	11 731 489	7 678 281	837 669	8 871 274	3 783 089	8 455 585
sum	36 067 958	34 269 200	32 267 021	30 665 804	22 675 704	20 246 903	19 525 899	19 135 806	18 027 191

tabell 4.3 Brutto kostnadsøkning pr. næring sortert synkende

Fylke	Mineralprod.ind.	Kulturell ti.vt.&sport	Gummivare- og plas	Motorkjøretøyen.	Undervisning	Bergverksdr. ellers	omsetning/drift fast eiend	Tekstilind.
Hedmark - sone 2	831 084	547 349	726 318	764 306	75 054	302 950	246 375	11 443
Hedmark - sone 3	251 126	110 892	448 106	-	37 711	93 205	107 113	76 354
sum Hedmark	1 082 210	658 242	1 174 425	764 306	112 765	396 155	353 488	87 797
Oppland - sone 2	297 663	257 168	70 711	870 882	219 197	18 422	182 847	153 269
Oppland - sone 3	986 222	911 618	45 866	298 872	252 575	520 684	178 915	10 494
sum Oppland	1 283 885	1 168 786	116 577	1 169 754	471 772	539 105	361 762	163 762
Buskerud - sone 2	101 605	502 199	786 047	2 953 152	537 766	12 030	40 008	-
Telemark - sone 2	414 892	214 053	393 511	7 796	369 980	66 067	221 505	11 433
Aust-Agder - sone 2	91 375	44 630	11 913	-	58 700	-	-	26 858
Vest-Agder - sone 2	154	-	-	41 207	10 474	-	-	574
Rogaland - sone 2	1 330 920	39 651	-	-	181 449	903 167	3 332	-
Hordaland - sone 2	165 723	76 354	307 290	15 137	123 868	342 565	67 183	-
Sogn og Fjordane - alt sone 2	210 078	580 666	124 687	6 635 257	650 509	628 367	69 814	1 290 690
Møre og Romsdal - sone 2	431 691	309 831	638 976	706 191	186 760	2 281 569	39 823	1 780 812
Møre og Romsdal - sone 3	43 638	-	3 947 988	-	512 201	28 002	10 551	-
Møre og Romsdal - sone 4	-	-	-	-	3 166	-	-	-
sum Møre og Romsdal	475 329	309 831	4 586 964	706 191	702 127	2 309 570	50 374	1 780 812
Sør-Trøndelag - sone 2	138 221	102 164	256 767	-	211 508	37 830	120 124	277 111
Sør-Trøndelag - sone 3	907 017	24 655	68 251	82 422	-	510 357	113 374	-
Sør-Trøndelag - sone 4	330 263	118 733	462 916	-	-	313 054	203 380	-
sum Sør-Trøndelag	1 375 501	245 551	787 934	82 422	255 716	861 242	436 879	277 111
Nord-Trøndelag - sone 2	57 706	14 472	1 562 582	53 179	42 529	-	21 655	-
Nord-Trøndelag - sone 3	24 072	63 228	-	-	-	-	74 842	-
Nord-Trøndelag - sone 4	469 533	173 067	42 977	27 788	1 455 008	142 933	398 612	-
sum Nord-Trøndelag	551 311	250 767	1 605 559	80 967	1 497 538	142 933	495 108	-
Nordland - alt sone 4	7 979 027	6 132 474	2 201 336	162 099	3 460 317	4 668 936	5 533 986	4 726 808
Troms - ser kun på sone 4	2 848 716	5 205 910	745 933	107 539	3 635 257	902 244	2 886 302	1 680 237
sum	17 910 727	15 429 113	12 842 177	12 725 827	12 068 239	11 772 381	10 519 742	10 046 083

tabell 4.4 Brutto kostnadsøkning pr. næring sortert synkende

5 Hvilke næringer vil være følsomme for økt arbeidsgiveravgift

Vi har sett på hvilke næringer som vil få den største kostnadsøkningen. Hvilke næringer som er mest følsomme for økt arbeidsgiveravgift er imidlertid en kombinasjon av hvor stor andel arbeidskraftkostnadene utgjør i produksjonen og hvor sterk konkurransen er, og hvor små marginer den aktuelle bransjen er preget av. En kan peke på fem karakteristika ved bedrifter som er mest følsom for økt arbeidsgiveravgift:

1. Generelt vil konkurranseutsatte næringer være mer utsatt for en økning i arbeidsgiveravgiften fordi de i mindre grad kan velte en kostnadsøkning over i prisene. Skjermede næringer kan i større grad velte kostnadsøkninger over i prisene.
2. De mest priselastiske næringer vil ha samme problem som konkurranseutsatte næringer ved at de ikke kan velte kostnadsøkningen over i priser uten at dette får sterkt utslag i form av redusert etterspørsel. Ulike næringer vil stå overfor ulike priselastisiteter. For eksempel innenfor transportnæringen, vil vi anta at buss og drosjenæringene i utkantstrøk står overfor en relativt prisfølsom etterspørsel, og i mindre grad kan velte kostnadsøkningen over i prisene selv om det ellers er relativt skjermede næringer.
3. I tillegg vil økt arbeidsgiveravgift gi et relativt større utslag for arbeidsintensive virksomheter. Størstedelen av provenyeffekten tilfaller små, tjenesteytende virksomheter som er arbeidsintensive i forhold til omsetning og der lønnskostnad utgjør en stor andel av totale kostnader. I arbeidsintensive virksomheter der virkemiddelet var mest treffsikkert i forhold til økt sysselsetting, vil en bli sterkest rammet ved bortfall av ordningen.
4. Bedrifter i de sonene med lavest arbeidsgiveravgift i dag, dvs. sone 3, 4 og 5 som har den største fordelene i dagens system, vil oppleve den sterkeste relative forverring ved en utjevning av arbeidsgiveravgiften.
5. Bedrifter med svak soliditet/lav egenkapital – er mest utsatt. Bygg og anleggsbransjen har opplevd sterk lønnsvekst og har små marginer til tross for at de har hatt en periode bak seg med høy aktivitet. Det er nå overkapasitet på næringsbygg og bransjen er på vei inn i en nedgangskonjunktur. I mange konkurranseutsatte industribedrifter er det for tiden svak lønnsomhet etter år med høy lønnsvekst sammen med en for tiden sterk kronkurs, og fallende priser internasjonalt. Mye av industrien i Norge finner en i arbeidsgiveravgift sonene, og den vil bli spesielt hardt rammet ved et bortfall av differensiert arbeidsgiveravgift i den nærmeste perioden. Marginene er lave, spesielt vil møbelindustrien på Sunnmøre være utsatt. Hotell og restaurant har også tradisjonelt små marginer og dårlig soliditet og der dermed utsatt. I tillegg sliter denne næringen med overkapasitet og sterk konkurranse.
6. Sammenfall i tid med forverring av flere rammebetingelser. Som eksempel kan nevnes at for verftsindustrien sammenfalt økt arbeidsgiveravgift etter dommen i ESA i tid med vedtaket om bortfall av 9% subsidie for kontrakter inngått etter 2000. Det varslede subsidiebortfallet ga en ordreboom på oppdrag for levering tom 2003, men har resultert i ordretørke og en sterkt svekket konkurranse evne i de påfølgende år. Lønnsveksten og økt arbeidsgiveravgift har medvirket til et kostnadsnivå som nå truer denne næringen. Forlag og aviser er en konjunkturutsatte næring som vil få en kostnadsøkning i på et uheldig tidspunkt i forhold til konjunkturutviklingen.

6 Scenario 2: Gradvis opptrapping av arbeidsgiveravgiften

Ved en overgangsordning i sone 3 og 4 vil kostnadsøkningen det første året bli kraftig dempet sammenliknet med en økning til 14,1% allerede i 2004. Kostnadsøkningen vil da spres over 4 år slik at ca. ¼ av kostnadsøkning ved full overgang kommer hvert år. Den fulle kostnadsøkningen vil likevel komme i 2007, og således er dette ikke et rent kompensereende tiltak, men det gir bedriftene litt mer tid til å håndtere denne kostnadsøkningen. Det må de gjøre enten ved å velte dette over i priser, lønninger eller gjennom kostnadseffektiviseringer/-produktivitetsforbedringer.

Ved en gradvis opptrapping vil de regioner som tilhører sone 2 ikke omfattes av opptrappingen, dvs. de får en kostnadsøkning tilsvarende scenario 1. Dette gjelder fylkene som vist i tabell 5 under. I scenario 2 vil det gjennomføres en overgangsordning tilsvarende:

- For sone 3 økes satsen årlig med 1,9 prosentpoeng (med unntak for 2007 hvor satsen økes med 2 prosentpoeng)
- For sone 4 økes satsen årlig med 2,2 prosentpoeng (med unntak for 2007 hvor satsen økes med 2,4 prosentpoeng) inntil satsen blir 14,1 prosent.

Vi vil se på effekten i 2004 da satsene blir: 8,3% i Sone 3 (økning på 1,9%) og 7,3 % i Sone 4 (økning på 2,2 %). Vi forutsetter at dagens satser for sone 3 og 4 benyttes opp til bagatellmessig støtte. Det som faller under bagatellregelen blir derfor lik som i scenario 1, mens kostnadsøkningen for de som faller over bagatellmessig støtte blir lavere. Tabell 6 viser hvordan kostnadsøkningen reduseres i Scenario 2, ved en gradvis opptrapping av virkemiddelet, der vi ser på økningen i 2004. Vi ser at dette særlig vil avhjelpe Nordland, som vi tidligere har sett vil få den største økning i Scenario 1. Totalt blir kostnadsøkningen rundt 790 millioner kroner det første året dersom en får til en overgangsordning.

Fylkenr	Fylke	Total brutto kostnadsøkning	Netto kostnadsøkning
4	Hedmark - sone 2	37 943 135	27 319 057
5	Oppland - sone 2	24 553 725	17 678 682
6	Buskerud - sone 2	21 296 886	15 333 758
8	Telemark - sone 2	31 897 199	22 965 983
9	Aust-Agder - sone 2	12 498 979	8 999 265
10	Vest-Agder - sone 2	4 886 218	3 518 077
11	Rogaland - sone 2	23 687 910	17 055 295
12	Hordaland - sone 2	61 412 483	44 216 988
14	Sogn og Fjordane - alt sone 2	101 291 282	72 929 723
15	Møre og Romsdal -sone 2	73 650 200	53 028 144
16	Sør-Trøndelag -sone 2	17 908 250	12 893 940
17	Nord-Trøndelag - sone 2	9 883 416	7 116 059
Sum Sone 2 - uendret i scenario 2		420 909 683	303 054 972

Tabell 5

Sone 3				
Fylkenr	Fylke	Differanse S1-S2	Brutto kostnadsøkning S1	Brutto kostnadsøkning S2
4	Hedemark - sone 3	22 721 172	30 164 314	7 443 142
5	Oppland - sone 3	52 473 712	69 663 376	17 189 664
15	Møre og Romsdal -sone 3	22 144 950	29 399 330	7 254 380
16	Sør Trøndelag -sone 3	34 069 140	45 229 720	11 160 580
17	Nord Trøndelag - sone 3	1 537 736	2 041 477	503 741
sum	Scenario 2	132 946 709	176 498 217	43 551 508
Sone 4				
Fylkenr	Fylke	Differanse S1-S2	Brutto kostnadsøkning S1	Brutto kostnadsøkning S2
15	Møre og Romsdal -sone 4	4 008 416	5 305 257	1 296 841
16	Sør Trøndelag -sone 4	18 716 025	24 771 210	6 055 185
17	Nord Trøndelag - sone 4	59 596 914	78 878 269	19 281 355
18	Nordland - alt sone 4	593 386 366	785 083 366	191 697 000
19	Troms - ser kun på sone 4	334 199 823	442 315 792	108 115 969
sum	scenario 2 sone 4:	1 009 907 545	1 336 353 894	326 446 349
	Sum sone 3 og 4	1 142 854 254	1 512 852 111	369 997 857
	Sum scenario 2	1 563 763 937		790 907 540

Tabell 6. Brutto kostnadsøkning scenario 2 sammenliknet med scenario 1.

7 Kritiske regioner

Hvilke regioner som vil være mest utsatt vil avhenge av nærings- og bedriftsstruktur. De regionale sentra vil være mer robuste enn små steder med mer ensidig næringsliv. Kostnadsøkningen i privat sektor vil bli størst for de store foretakene. Av disse igjen er situasjonen mest alvorlig for foretak som i liten grad kan velte kostnadsøkningen over i prisene. Regioner med større hjørnestensbedrifter innenfor de mest sårbare næringer vil være mest utsatt.

Dette er konsistent med det vi har vist i våre tidligere analyser Hervik og Rye (2002)¹⁰ og Hervik mfl 2001¹¹ der det ble pekt på at mesteparten av dagens virkemiddel tilfaller offentlig sektor og små tjenesteytende bedrifter. Hvis vi forutsetter at offentlig sektor vil bli kompensert gjennom inntektssystemet, og små tjenesteytende bedrifter i hovedsak faller inn under bagatellmessig støtte, vil vi stå igjen med større bedrifter i privat sektor som de mest utsatte. Av disse vil vi peke på industri, hotell og restaurant som næringer som ofte utgjør hjørnestensbedrifter på mindre steder og som gjerne står overfor en etterspørsel som vil reduseres sterkt ved en prisøkning, samtidig som de for tiden er inne i en periode med generelt svak etterspørsel. Vi vil også trekke frem bygg og anlegg som en sårbar næring som er viktig på små steder.

Som vi ser av figur 2 vil en innenfor sonene finne flest større foretak innenfor industrien. Det er også en rekke større foretak innenfor sonene innen hotell og restaurant og bygg og anlegg. Det har vært en tendens til strukturendringer innenfor forretningsmessig tjenesteyting mot større enheter i senere år av typen revisjonsfirma, advokatfirma, etc. og vi ser at det er en del større foretak innenfor disse næringene i sonene. Innføringen av bagatellmessig støtte vil kunne påvirke den omtalte strukturprosessen. I forhold til den regionale betydningen av kostnadsøkningen innen disse næringer vil vi legge vekt på at en i hovedsak vil finne disse foretakene i de mer robuste regionale sentra¹² jfr. Hervik,m.fl. 2001. Imidlertid må en huske

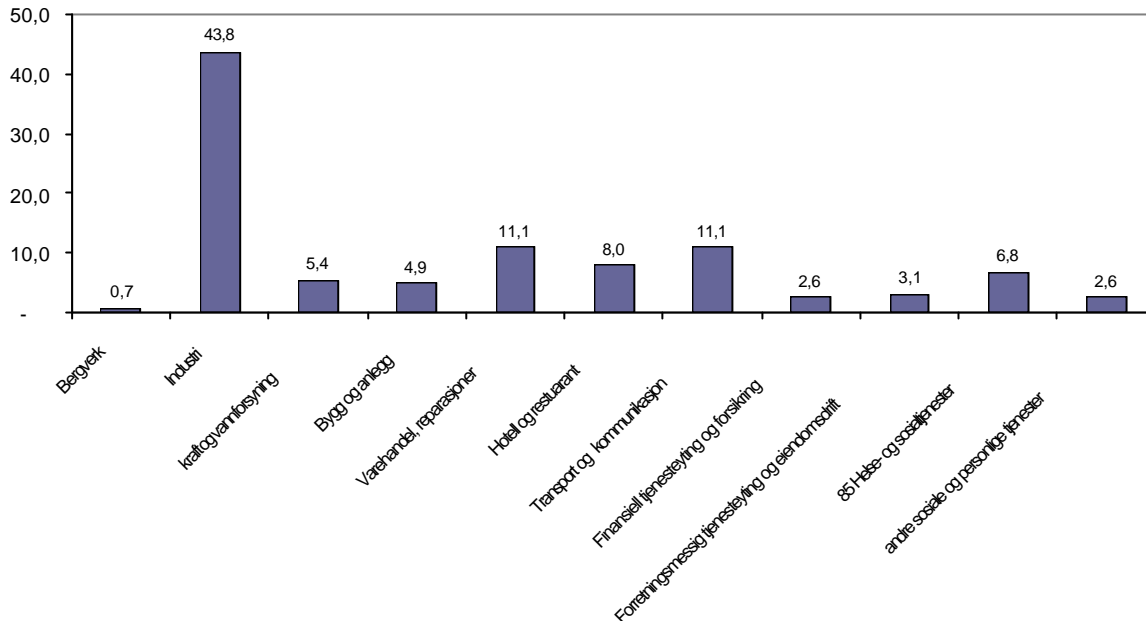
¹⁰ En empirisk analyse av effekter av differensiert arbeidsgiveravgift som regionalpolitisk virkemiddel, Arild Hervik og Mette Rye, Møreforskning Molde 2002

¹¹ Differensiert arbeidsgiveravgift. Kunnskapsstatus. Rapport fra et uavhengig ekspertutvalg nedsatt av Kommunal- og regionaldepartementet, Samarbeidsrapport Møreforskning Molde 2001

¹² med enkelte unntak som er viktige for de regioner det gjelder

at innenfor sone 3 og 4 vil grensen for bagatellmessig støtte være lavere og således vil færre av de tjenesteytende bedriftene falle inn under bagatellmessig støtte her enn i sone 2.

Andel bedrifter over 50 ansatte innenfor sonen innenfor aktuelle næringer

Figur 2. Fordeling av antall bedrifter over 50 ansatte i sonene. Egne beregninger. Kilde SSB's bedriftsregister for 2.kv. 2002 for sone 2-4.

Vi mener det er viktig å se på kostnadsøkning pr bo og arbeidsmarkedsregion¹³ på tre forskjellige nivå som gir ulik informasjon:

1. Total kostnadsøkning pr. bo- og arbeidsmarkedsregion
2. Kostnadsøkning pr. ansatt pr. bo- og arbeidsmarkedsregion
3. Kostnadsøkning pr. ansatt i de tre næringene: Industri, Hotell og restaurant og bygg og anlegg, der disse er vektet likt pr. bo- og arbeidsmarkedsregion

Det er viktig å merke seg at ved vår rangering av bo og arbeidsmarkedsregioner så har vi fremdeles beregnet etter bostedsadresse innenfor sonene. Dvs. at når et regionsenter som er registrert i sone 1 kommer opp i våre tabeller betyr dette at det er de tilknyttede kommuner innenfor denne bo- og arbeidsmarkedsregion som ligger innenfor sonen som genererer kostnadsøkningen – ikke de bosatte i sone 1 eller innpendlere fra andre bo- og arbeidsmarkedsregioner. Problemet med pendling vil likevel reduseres når en opererer med bo- og arbeidsmarkedsregioner som enhet siden disse er definert bl.a. på bakgrunn av pendlingsstatistikk slik at de fleste bosatte innenfor den enkelte region har sitt arbeidssted i regionen. De totale listene som inneholder alle 124 berørte bo- og arbeidsmarkedsregioner ligger i vedlegg 2 og 3.

¹³ Inndelingen bygger på Dag Juvkams inndeling (NIBR-rapport 2002:20) av landet i 161 funksjonelle bo- og arbeidsmarkedsregioner.

7.1 Total kostnadsøkning pr. bo- og arbeidsmarkedsregion

Her vil de regioner med større regionale sentra komme ut med størst kostnadsøkning, og særlig de i nord, siden de regionale sentra her også vil ligge innenfor soner med lavere enn full sats på arbeidsgiveravgift. Dette skyldes at det er flest ansatte knyttet til de regionale sentra. Disse regionene har generelt mer innpendling enn regioner uten et større regionalt senter. Tall fra Folke- og boligtellings (2001) viser også at innpendling er størst mot regionale sentra som har mange arbeidsplasser innen offentlig administrasjon og tjenesteyting, varehandel, hotell- og restaurantdrift, forretningsmessig tjenesteyting og tunge, ensidige industrimiljøer. Omfanget av pendling inn til en region gjenspeiler på mange måter næringsstrukturen i regionen.

S1 Rang	- etter total kostnad pr. bo- og arb.markedsregion	
1	Tromsø	248 491
2	Bodø	194 605
3	Rana	130 044
4	Harstad	87 938
5	Narvik	77 883
6	Vefsn	67 496
7	Fauske	61 776
8	Sortland	53 624
9	Lenvik	43 459
10	Namsos	41 127
11	Alstahaug	35 630
12	Fagernes	33 830
13	Meløy	30 939
14	Kongsvinger	27 396
15	Brønnøy	25 629
16	Røros	24 351
17	Surnadal	22 878
18	Vågan	21 944
19	Lærdal/Årdal	21 415
20	Sel	21 240
21	Odda	20 550
22	Stord	20 453
23	Målselv	19 686
24	Flakstad/Vestvågøy	19 490
25	Vikna/Nærøy	19 294

26	Sunnadal	19 279
27	Hemne/Snillfjord/Aure	18 208
28	Flora	18 031
29	Kvinnherad	17 271
30	Ålesund	15 788
31	Tynset	15 607
32	Førde	14 862
33	Trondheim	14 588
34	Balsfjord/Storfjord	13 253
35	Hallingdal	13 221
36	Høyanger	12 771
37	Molde	12 699
38	Oppdal/Rennebu	12 489
39	Grenland	11 864
40	Gjøvik	10 691
41	Jondal/Kvam	10 336
42	Andøy	10 034
43	Ulstein	9 632
44	Sogndal	9 455
45	Åfjord/Roan	9 065
46	Sauda	9 043
47	Tysfjord	8 913
48	Haugesund	8 470
49	Fron	8 391
50	Hitra	7 369

Tabell 7.1. De 50 regioner med størst absolutt kostnadsøkning i Scenario 1. Tall i 1000 kr

Rang S2	Navn BA	S2
1	Tromsø	60 742
2	Bodø	47 570
3	Rana	31 789
4	Kongsvinger	27 396
5	Harstad	21 496
6	Lærdal/Årdal	21 415
7	Odda	20 550
8	Stord	20 453
9	Sunnidal	19 279
10	Narvik	19 038
11	Flora	18 031
12	Kvinnherad	17 271
13	Vefsn	16 499
14	Ålesund	15 788
15	Fauske	15 101
16	Førde	14 862
17	Trondheim	14 588
18	Hallingdal	13 221
19	Sortland	13 108
20	Høyanger	12 771
21	Molde	12 699
22	Grenland	11 864
23	Gjøvik	10 691
24	Lenvik	10 623
25	Jondal/Kvam	10 336

26	Namsos	10 053
27	Ulstein	9 632
28	Sogndal	9 455
29	Sauda	9 043
30	Alstahaug	8 710
31	Haugesund	8 470
32	Fron	8 391
33	Fagernes	8 348
34	Meløy	7 563
35	Rauma	7 293
36	Eid/Gloppen	7 292
37	Tinn	6 909
38	Elverum	6 856
39	Brønnøy	6 265
40	Røros	6 009
41	Vågsøy	5 944
42	Surnadal	5 645
43	Norrdal/Stranda	5 622
44	Lillehammer	5 466
45	Stryn	5 452
46	Vågan	5 364
47	Vinje/Tokke	5 255
48	Sel	5 241
49	Fjaler	4 939
50	Målselv	4 812

Tabell 7.2 - De 50 regioner med størst absolutt kostnadsøkning i Scenario 2. Tall i 1000 kr.

7.2 Kostnadsøkning pr. ansatt pr. bo- og arbeidsmarkedsregion

I denne rangeringen har vi delt kostnadsøkning pr. region ut over tillatt bagatellmessig støtte og fratrukket næringer som ikke opplever endring i arbeidsgiveravgiften på sum antall ansatte i privat sektor i regionen med unntak av de næringer som ikke opplever endring i arbeidsgiveravgiften (jfr.kap.4.1). Tallene er derfor relativt i forhold til sysselsatte i de næringer som omfattes av endringer i arbeidsgiveravgiften, inkludert de sysselsatte som faller inn under bagatellmessig støtte. I vedlegg 4 er dette antall ansatte oppgitt etter bostedsregion (totalt om lag 230 000).

Her finner vi at utslaget er størst i de minste bo- og arbeidsmarkedsregionene (typiske en-kommune regioner med stor avstand til regionalt senter og lave folketall) som har større industrivirksomheter og de største bo- og arbeidsmarkedsregionene (regioner med typiske bysentra og høye folketall).

Rang	Scenario 1 rangert etter snitt kostnad pr. ansatt pr. bo- og arb.markedsregion	
1	Meløy	21
2	Tysfjord	18
3	Vefsn	17
4	Rana	16
5	Bodø	16
6	Fauske	15
7	Bindal	15
8	Kristiansund	15
9	Bjarkøy	15
10	Tromsø	15
11	Alstahaug	14
12	Narvik	14
13	Smøla	13
14	Hattfjelldal	13
15	Brønnøy	12
16	Balsfjord/Storfjord	12
17	Steigen	12
18	Torsken/Berg	12
19	Harstad	12
20	Lødingen	11
21	Beiarn	11
22	Salangen	11
23	Rødøy	11
24	Hemne/Snillfjord/Aure	11
25	Andøy	11
26	Lenvik	11
27	Åfjord/Roan	11
28	Vikna/Nærøy	10
29	Målselv	10
30	Sortland	10
31	Vågan	10
32	Namsos	10
33	Hamarøy	10
34	Ibestad	10
35	Osen	10
36	Surnadal	10
37	Hitra	10
38	Frøya	10
39	Flakstad/Vestvågøy	10
40	Lurøy	9
41	Leka	9
42	Røros	9
43	Nesna	9
44	Sel	9
45	Grong/Høylandet	9
46	Lærdal/Årdal	8
47	Træna	8
48	Høyanger	8
49	Stor-Elvdal/Rendalen	8
50	Røst	8

Tabell 8.1. De 50 regioner med størst kostnadsøkning pr. ansatt i Scenario 1. Tall i 1000 kr.

Rang S2	Navn BA	S2/ans
1	Lærdal/Årdal	8 297
2	Høyanger	7 967
3	Haugesund	7 094
4	Sunndal	6 810
5	Sauda	6 364
6	Fedje	6 318
7	Odda	6 302
8	Vanylven	5 885
9	Stord	5 871
10	Ålesund	5 579
11	Kongsberg	5 330
12	Sandøy	5 313
13	Kvinnherad	5 146
14	Kristiansand	5 112
15	Meløy	5 039
16	Flora	4 970
17	Masfjorden/Gulen	4 897
18	Grenland	4 482
19	Tysfjord	4 410
20	Risør	4 384
21	Kongsvinger	4 338
22	Arendal	4 190
23	Sirdal	4 139
24	Molde	4 122
25	Notodden	4 096

26	Jondal/Kvam	4 095
27	Vefsn	4 082
28	Drammen	3 993
29	Ulstein	3 993
30	Rana	3 936
31	Aurland	3 929
32	Hjelmeland	3 832
33	Bodø	3 809
34	Kristiansund	3 766
35	Fauske	3 755
36	Bindal	3 753
37	Elverum	3 751
38	Bjarkøy	3 716
39	Tinn	3 673
40	Utsira	3 661
41	Tromsø	3 614
42	Meråker	3 609
43	Vinje/Tokke	3 537
44	Lillehammer	3 531
45	Alstahaug	3 498
46	Bergen	3 477
47	Suldal	3 413
48	Gjøvik	3 405
49	Fjaler	3 369
50	Norddal/Stranda	3 344

Tabell 8.2. De 50 regioner med størst kostnadsøkning pr. ansatt i Scenario 2. Tall i 1000 kr.

7.3 Kostnadsøkning pr. ansatt i de tre næringene: Industri, Hotell og restaurant og bygg og anlegg pr. region

Bagatellmessig støtte avhjelper ikke i særlig grad de større bedriftene, som en i distriktene gjerne finner innenfor industri, hotell og restaurant. I tillegg har vi sett at bygg og anlegg er en sårbar næring med stor kostnadsøkninger. Vi fant det derfor interessant å rangere bo- og arbeidsmarkedsregionene etter snitt kostnadsøkning pr. ansatt i de tre sårbare næringene industri, hotell og restaurant og bygg og anlegg, som ofte har en funksjon som større arbeidsplasser på mindre steder, og som er karakterisert ved at de vanskelig kan velte kostnadene over i prisene. Det er også næringer der det ikke er lett å kompensere for kostnadsøkningen. I denne rangeringen vil innslaget av større bedrifter innenfor disse tre næringene i den enkelte bo- og arbeidsmarkedsregion slå sterkest ut.

Rang	Scenario 1 rangert etter kostnad pr. ansatt snitt av: industri hotell og restaurant og bygg og anlegg	
1	Meløy	27
2	Tysfjord	23
3	Vefsn	23
4	Rana	22
5	Fauske	20
6	Bindal	17
7	Leka	17
8	Hattfjelldal	16
9	Hemne/Snillfjord/Aure	16
10	Bodø	16
11	Kristiansund	16
12	Alstahaug	15
13	Smøla	15
14	Balsfjord/Storfjord	15
15	Namsos	15
16	Salangen	14
17	Åfjord/Roan	14
18	Tromsø	14
19	Harstad	14
20	Beiarn	13
21	Narvik	13
22	Rødøy	13
23	Lenvik	13
24	Røros	13

25	Surnadal	12
26	Frøya	12
27	Vågan	12
28	Haugesund	12
29	Sel	12
30	Høyanger	11
31	Lærdal/Årdal	11
32	Grong/Høylandet	11
33	Brønnøy	11
34	Sortland	10
35	Flakstad/Vestvågøy	10
36	Sunndal	10
37	Målselv	9
38	Odda	9
39	Vikna/Nærøy	9
40	Bjarkøy	9
41	Steigen	9
42	Røyrvik	9
43	Sauda	9
44	Lierne	9
45	Flatanger	8
46	Skjåk/Lom	8
47	Kongsberg	8
48	Lødingen	8
49	Andøy	8
50	Fagernes	8

Tabell 9.1. Scenario 1. De 50 regioner med størst kostnadsøkning pr. ansatt i næringene industri, hotell og restaurant, bygg og anlegg.

S2	Scenario 2 – rangert etter snitt kostnad pr. ansatt i 3 hovednæringer	
Rang		
1	Haugesund	11 632
2	Høyanger	11 465
3	Lærdal/Årdal	11 002
4	Sunndal	9 630
5	Odda	9 143
6	Sauda	8 539
7	Kongsberg	8 261
8	Stord	7 414
9	Kvinnherad	7 134
10	Grenland	6 965
11	Meløy	6 708
12	Flora	6 682
13	Ålesund	6 657
14	Kristiansand	6 632
15	Risør	5 827
16	Kongsvinger	5 717
17	Tysfjord	5 641
18	Drammen	5 606
19	Vefsn	5 517
20	Arendal	5 505
21	Elverum	5 462
22	Levanger/Verdal	5 449
23	Tinn	5 436
24	Jondal/Kvam	5 363

25	Sandøy	5 363
26	Notodden	5 298
27	Gjøvik	5 277
28	Meråker	5 272
29	Rana	5 263
30	Molde	5 133
31	Vanylven	4 979
32	Modalen	4 877
33	Fauske	4 869
34	Solund	4 853
35	Bergen	4 785
36	Vinje/Tokke	4 772
37	Hjelmeland	4 682
38	Masfjorden/Gulen	4 632
39	Lillehammer	4 594
40	Orkdal	4 385
41	Bindal	4 278
42	Vik	4 274
43	Rauma	4 261
44	Utsira	4 219
45	Leka	4 204
46	Fjaler	4 149
47	Førde	4 106
48	Ulstein	4 072
49	Hattfjellidal	3 973
50	Hemne/Snillfjord/Aure	3 930

Tabell 9.2. Scenario 2. De 50 regioner med størst kostnadsøkning pr. ansatt i næringene industri, hotell og restaurant, bygg og anlegg.

Oppsummering:

Arbeidsgiveravgiften er i dag regionalt differensiert i 5 ulike soner med laveste sats i Nord-Troms og Finnmark (0%) og høyest sats i mer sentrale strøk (14,1%). Fra 2004 står vi overfor to scenarier. Scenarie 1 innebærer en full avvikling av differensieringen og innføring av 14,1% arbeidsgiveravgift over hele landet, med unntak av Tiltakssonen og næringer tilknyttet fisk og landbruk. Scenarie 2 innebærer 14,1% avgift i dagens sone 1 og 2, mens en innfører en gradvis opptrapping til 14,1% i sone 3 og 4 over 4 år.

Totalt finner vi at dagens ordning med differensiert arbeidsgiveravgift for privat sektor ville utgjøre 4,6 mrd kroner i 2004 (sone 2-4, ikke justert for regelendring i 2000). Hensyn tatt til at dagens ordning beholdes i sone 5 og innen enkelte primærnæringer, justert for bagatellmessig støtte og så langt som mulig for de næringer som opplevde en økning til 14,1% fra år 2000, beregnes kostnadsøkningen av Scenarie 1 til 1,9 mrd. kroner brutto. Siden arbeidsgiveravgiften er fradragsberettiget i inntekt er nettovirkningen lavere og ligger mellom brutto-beløpet på 1,9 mrd. og et estimat på 1,4 mrd. som forutsetter at alle bedrifter er i netto skatteposisjon. Når en tar med i beregningene virkemiddelets betydning for kommunal og fylkeskommunal sektor som forutsettes kompensert gjennom inntektssystemet og betydningen av fritaket i Tiltakssonen vil "kun" om lag 23% av det opprinnelige virkemiddelet gjenstå som ukompensert. Dette hadde vært et mindre problem hvis ikke den ukompenserte biten var skjævt regionalt og næringsmessig fordelt, som følge av virkemiddelets regionale innretning.

Hele 63% av brutto kostnadsøkning i privat sektor vil falle på de to fylkene Nordland (brutto 780 mill.kr) og Troms (brutto 440 mill.kr) som ligger innenfor sone 4. Deretter vil Møre og Romsdal (110 mill.kr), Sogn og Fjordane (100 mill.kr) som er preget av eksportorientert industri, få store kostnadsøkninger. En gradvis opptrapping vil avhjelpe kostnadsøkningen for Nordland betraktelig for 2004.

Gjennomgangen viser at Bygg og Anleggsbransjen er den enkeltbransjen med høyest brutto kostnadsøkning på 220 mill. Metallindustri får en økning på 133 mill. brutto, men her har vi ikke justert for endringen fra 2000 mht. produksjon av EKFS stål. Som ventet vil tjenesteytende næringer få store kostnadsøkninger. Deriblant er transport- og kommunikasjon med en samlet brutto kostnadsøkning på 458 millioner, forretningsmessig tjenesteyting (127 mill. brutto.), hotell og restaurant (62 mill. brutto) og varehandel (samlet 154 mill. brutto).

Hvor alvorlig kostnadsøkningen er for den enkelte region avhenger av hvor robust næringslivet i regionen er. En region med mer differensiert næringsliv vil være mindre utsatt for svingninger enn der næringslivet er relativt ensidig. Det vil også avhenge av innslaget av sårbare næringer. Hvilke næringer som er mest følsomme for økt arbeidsgiveravgift er en kombinasjon av hvor stor andel arbeidskraftkostnadene utgjør i produksjonen, i hvilken grad en kan velte kostnadsøkningene over i prisene uten at etterspørselen reduseres for mye, og hvor små marginer den aktuelle bransjen er preget av. Vi har rangert bo- og arbeidsmarkedsregionene på tre måter som viser ulike aspekt av virkemiddelendringen: Total kostnadsøkning pr. region, gjennomsnittlig kostnadsøkning pr. ansatt i regionen og snitt kostnadsøkning pr. ansatt innen industri, hotell og restaurant og bygg og anlegg.

For alle næringer vil total kostnadsøkning pr. region av et scenario uten opptrapping bli størst for de tjenesteytende regionale sentra i sone 4 som gjerne har størst innslag av større tjenesteytende bedrifter og netto innpendling. Tromsø, Bodø, Rana, Harstad og Narvik er blant de regioner med høyest kostnadsøkning. Disse regionene vil også være blant de

regionene som vil få høyest kostnadsøkning dersom vil måler denne pr ansatt. Dette henger naturlig sammen med at disse er de mest folkerike bo- og arbeidsmarkedsregionene i sone 4. I den grad regioner i lavere soner kommer høyt opp på listene representerer det ofte regioner med en del industri. Kongsvinger er eneste region i sone 2 som kommer blant de 15 regioner høyest kostnadsøkning i volum, men kommer ikke tilsvarende høyt opp i de andre rangeringene. De regionale sentra har ofte et mer diversifisert og dermed mer robust næringsliv. Imidlertid finner vi også noen av de absolutt minste bo- og arbeidsmarkedsregionene preget av større industrivirksomheter, som Meløy (Hydro Glomfjord), Tysfjord (Norcem AS, Kjøpsvik) og Bindal (Bindalsbruket AS) blant regioner med de største kostnadsøkninger pr ansatt. Dette er typiske en-kommune regioner med lave folketall.

Bagatellmessig støtte avhjelper ikke i særlig grad de større bedriftene, som en gjerne finner innenfor industrien. I den grad dette er hjørnestensbedrifter i en region med et lite diversifisert næringsliv, kan denne ekstrabyrden få alvorlige konsekvenser. Vi har rangert bo- og arbeidsmarkedsregionene etter snitt kostnadsøkning pr. ansatt i tre sårbare næringer som ofte har en slik sentral funksjon, og som er karakterisert ved at de vanskelig kan velte kostnadene over i prisene.

Tabell A og B nedenfor viser de 15 bo- og arbeidsmarkedsregionene som kommer ut med høyest kostnadsøkning etter de tre nevnte rangeringsmetoder. Som vi ser vil de større regionale sentra som Tromsø, Harstad, Narvik og delvis Bodø komme lenger ned på listen når en måler etter kostnadsøkning pr. ansatt og pr. ansatt i sårbare næringer. Unntaket er Rana som også kommer høyt ut i de to andre rangeringene. Sammen med Meløy, Vefsn og Fauske er dette steder som både i volum, kostnad pr. ansatt og kostnadsøkning i sårbare næringer kommer verst ut i scenario 1. Tysfjord, Bindal og Kristiansund er ikke blant de høyeste i volum men kommer høyt opp på sårbarhet og kostnad pr. ansatt. Tabell B viser at i Scenario 2 da opptrappingen skjer gradvis i sone 3 og 4 vil regionale sentra preget av industri i sone 2 komme opp blant de 15 med høyest kostnadsøkning når en ser på det første året. I 2007 vil likevel kostnadsøkningen være 7,7% i sone 3 og 9% slik som beskrevet i Scenario 1. Hva det utgjør i kroner i 2007, ut over det vi har beregnet i Scenario 1 for 2004, avhenger av lønns- og sysselsettingsutviklingen i perioden 2004-2007.

- etter total kostnad pr. bo- og arb.markedsregion		- etter snitt kostnad pr. ansatt bo- og arb.markedsregion		- etter kostnad pr. ansatt snitt av: industri hotell og restaurant og bygg og anlegg	
Tromsø	248 491	Meløy	21	Meløy	27
Bodø	194 605	Tysfjord	18	Tysfjord	23
Rana	130 044	Vefsn	17	Vefsn	23
Harstad	87 938	Rana	16	Rana	22
Narvik	77 883	Bodø	16	Fauske	20
Vefsn	67 496	Fauske	15	Bindal	17
Fauske	61 776	Bindal	15	Leka	17
Sortland	53 624	Kristiansund	15	Hattfielldal	16
Lenvik	43 459	Bjarkøy	15	Hemne/Snillfjord/Aure	16
Namsos	41 127	Tromsø	15	Bodø	16
Alstahaug	35 630	Alstahaug	14	Kristiansund	16
Fagernes	33 830	Narvik	14	Alstahaug	15
Meløy	30 939	Smøla	13	Smøla	15
Kongsvinger	27 396	Hattfielldal	13	Balsfjord/Storfjord	15
Brønnøy	25 629	Brønnøy	12	Namsos	15

Tabell A: Scenario 1. De 15 bo- og arbeidsmarkesregioner med høyest kostnadsøkning etter tre ulike rangeringer. Tall i 1000 kroner

S2 - etter total kostnad pr. bo- og arb.markedsregion		S2 - etter snitt kostnad pr. ansatt pr. bo- og arb.markedsregion		S2 - etter kostnad pr. ansatt snitt av: industri hotell og restaurant og bygg og anlegg	
Tromsø	60 742	Lærdal/Årdal	8	Haugesund	12
Bodø	47 570	Høyanger	8	Høyanger	11
Rana	31 789	Haugesund	7	Lærdal/Årdal	11
Kongsvinger	27 396	Sunnal	7	Sunnal	10
Harstad	21 496	Sauda	6	Odda	9
Lærdal/Årdal	21 415	Fedje	6	Sauda	9
Odda	20 550	Odda	6	Kongsberg	8
Stord	20 453	Vanylven	6	Stord	7
Sunnal	19 279	Stord	6	Kvinnherad	7
Narvik	19 038	Ålesund	6	Grenland	7
Flora	18 031	Kongsberg	5	Meløy	7
Kvinnherad	17 271	Sandøy	5	Flora	7
Vefsn	16 499	Kvinnherad	5	Ålesund	7
Ålesund	15 788	Kristiansand	5	Kristiansand	7
Fauske	15 101	Meløy	5	Risør	6

Tabell B: Scenario 2. De 15 bo- og arbeidsmarkesregioner med høyest kostnadsøkning etter tre ulike rangeringer. Tall i 1000 kroner

Kostnadsøkningen etter bagatellmessig støtte pr. næring reflekterer bl.a. lønnsnivå og bedriftsstruktur i de enkelte næringer. For øvrig vil hvilke næringer som er mest utsatt for kostnadsøkningen avhenge av i hvor stor grad det er mulig for bedriftene å velte kostnadsøkningen over i prisene, og hvor store driftsmarginene er. Dette vil igjen avhenge av konkurransesituasjon og konjunktursituasjon. I tillegg vil muligheter til kompenserende tiltak være av betydning. Eksempelvis vil eksportindustri, hotell og restaurant næring, forretningsmessig tjenesteyting og forlag og grafisk industri (aviser) være konjunkturutsatte næringer som vil få en kostnadsøkning på et uheldig tidspunkt i forhold til konjunkturutviklingen. Det vil også være vanskelig å finne alternative kompenserende tiltak overfor disse næringer. Hotell og restaurant næringen er i tillegg preget av overkapasitet og små marginer. Innen forretningsmessig tjenesteyting har en i de senere år sett strukturendringer i retning av større enheter. En omlegging av arbeidsgiveravgiftavgiften kan påvirke denne utviklingen i sonene siden det blir kostbart å vokse betydelig ut over størrelsen som faller under bagatellmessig støtte. Dette er næringer en finner mer av i de regionale sentra.

Problemet innen transportsektoren (både lokal busstransport, lokale båtruter, ferjeruter, Hurtigruta, kortbaneflyruter mv) kan kompenseres gjennom rammeoverføringene og

tilskuddssystemet. I deler av transportnettene der prisfølsomheten er lav, kan muligens noe av merkostnadene også bli veltet over på brukerne

For en del viktige industrier som verfts-næringen på Nordvestlandet og metallindustrien i Nordland, kom kostnadsøkningen allerede i 2000. I denne omgang er det underleverandørene, som allerede er presset, som får økningen. I tillegg vil møbelindustrien i Møre og Romsdal få en kostnadsøkning som de i liten grad kan velte over i priser siden markedet er svakt og de er relativt konkurranseutsatte. En transportstøtteordning vil kunne kompensere ulempene for spesielt konkurranseutsatt industri en del, og vil på den måten også generere mer aktivitet i transportapparatet. I de næringer der en i liten grad klarer å kompensere gjennom transport-subsidier, vil det mest aktuelle selektive tiltak kunne være kommunale næringsfond eller overføringer via SND.

Siden differensiert arbeidsgiveravgift er en del av rammebetingelsene dagens konkurranse-situasjon er basert på, vil en omlegging påvirke den relative konkurranseevne og kanskje struktur innen enkelte næringer. En trenger å gå dypere inn i disse næringer og foreta konkurranseanalyse av enkelt-næringer for å kunne analysere slike mulige effekter.

Så lenge grensen for bagatellmessig støtte satt av EU ikke indeksjusteres etter prisvekst eller lønnsvekst, vil den relative fordel av differensiert arbeidsgiveravgift som aksepteres som bagatellmessig støtte reduseres for hvert år minimumsbeløpet ligger fast. Dette skyldes lønns og sysselsettingsvekst. En annen uheldig side ved bagatellmessig støtte, er at den skaper ”kostnadsterskler” relatert til antall ansatte i et foretak. For foretak som ligger like under grensen for bagatellmessig støtte kan det bli dyrt på marginen å ansette en person til. Nå er grensen av EU satt med noe fleksibilitet (100 000 euro over tre år), som kan dempe noe av denne konserverende effekten/reduert fleksibilitet mht bedriftsstørrelse.

Vi har i denne rapporten ikke sett på omlegging i Tiltakssonen siden denne er forventet å få beholde sin null sats på arbeidsgiveravgift. Dette vil imidlertid medføre en stor forskjell i grensesonene mellom dagens sone 4 og 5 mht. lokalisering av større bedrifter, og det er grunn til å tro at omleggingen vil styrke Tiltakssonen.

Vedlegg 1: Næringer som betaler full avgift f.o.m. år 2000, etter EFTA-dom og krav fra ESA om omlegging:

- A) Stedbundne næringer dvs. som ESA mener ikke har noen alternativ beliggenhet dvs.:
- foretak som produserer elektrisitet skapt ved vannkraft
 - foretak som utvinner råolje eller naturgass
 - foretak som yter en eller flere av følgende tjenester tilknyttet utvinning av olje eller gass:
 - prøve- eller produksjonsboring på kontrakt
 - servicevirksomhet i forbindelse med olje- og gassutvinning
 - bore- eller brønnservice på kontrakt.
 - Denne bestemmelsen omfatter ikke tjenesteyting tilknyttet letevirksomhet, eller drift og bruk av innretninger i den utstrekning de brukes til letevirksomhet.
 - foretak som bryter metallholdig malm, med unntak av jernmalm og jernmalm med innhold av mangan foretak som utvinner industrimineralene nefelinsyenitt eller olivin
- B) Næringer med spesifikke sektorregler for støtte som:
- foretak som produserer EKSF-stål
 - foretak som bygger eller reparerer selvdrevet, sjøgående kommersielt fartøy. Med slikt fartøy forstås følgende:
 - fartøy på minst 100 BRT for transport av passasjerer eller gods
 - fartøy på minst 100 BRT til særlige formål
 - slepebåt på minst 365 kW
 - fiskefartøy på minst 100 BRT bestemt for eksport til land utenfor EØS-området
 - flytende og flyttbart uferdig skrog av ovennevnt fartøy.
 - Denne bestemmelsen omfatter også foretak som foretar vesentlig ombygging av fartøy som nevnt ovenfor, dersom fartøyet er over 1.000 BRT. Bestemmelsen gjelder imidlertid ikke for reparasjon av fartøy på verft hjemmehørende i Nordland, Troms eller Finnmark, på fartøy som utelukkende drives på norsk sjøterritorium eller på fartøy som har akutt behov for reparasjon.
- C) Enkelte konkurranseutsatte tjenesteytende næringer, uavhengig av arbeidstakerens bosted:
- foretak med mer enn 50 ansatte som utfører godstransport på vei. Som godstransport regnes ikke egentransport etter samferdselsloven § 8. Bestemmelsen i dette punktet omfatter ikke tilfeller der godstransporten kun finner sted innenfor et lokalt avspærret næringsområde.
 - foretak som produserer telekommunikasjonstjenester
 - foretak som nevnt i finansieringsvirksomhetsloven § 1-4 eller verdipapirhandelloven § 7-1 jf. § 1-2 første ledd, dersom foretaket har filial, driver grenseoverskridende virksomhet, eller har etablert datterforetak som driver tilsvarende virksomhet, i andre stater innen EØS-området. Unntak er avdelingskontor med under 50 ansatte, samt foretak som har minst 90% av sine kunder innen det fylket filialen eller avdelingskontoret ligger.

Vedlegg 2: Rangering bo- og arbeidsmarkedsregioner S1

Rang	Scenario 1 rangert etter total kostnad pr. bo- og arb.markedsregion	- etter snitt kostnad pr. ansatt bo- og arb.markedsregion	- etter kostnad pr. ansatt snitt av: industri hotell og restaurant og bygg og anlegg			
1	Tromsø	248 491	Meløy	21	Meløy	27
2	Bodø	194 605	Tysfjord	18	Tysfjord	23
3	Rana	130 044	Vefsn	17	Vefsn	23
4	Harstad	87 938	Rana	16	Rana	22
5	Narvik	77 883	Bodø	16	Fauske	20
6	Vefsn	67 496	Fauske	15	Bindal	17
7	Fauske	61 776	Bindal	15	Leka	17
8	Sortland	53 624	Kristiansund	15	Hattfielldal	16
9	Lenvik	43 459	Bjarkøy	15	Hemne/Snillfjord/Aure	16
10	Namsos	41 127	Tromsø	15	Bodø	16
11	Alstahaug	35 630	Alstahaug	14	Kristiansund	16
12	Fagernes	33 830	Narvik	14	Alstahaug	15
13	Meløy	30 939	Smøla	13	Smøla	15
14	Kongsvinger	27 396	Hattfielldal	13	Balsfjord/Storfjord	15
15	Brønnøy	25 629	Brønnøy	12	Namsos	15
16	Røros	24 351	Balsfjord/Storfjord	12	Salangen	14
17	Surnadal	22 878	Steigen	12	Åfjord/Roan	14
18	Vågan	21 944	Torsken/Berg	12	Tromsø	14
19	Lærdal/Årdal	21 415	Harstad	12	Harstad	14
20	Sel	21 240	Lødingen	11	Beiarn	13
21	Odda	20 550	Beiarn	11	Narvik	13
22	Stord	20 453	Salangen	11	Rødøy	13
23	Målselv	19 686	Rødøy	11	Lenvik	13
24	Flakstad/Vestvågøy	19 490	Hemne/Snillfjord/Aure	11	Røros	13
25	Vikna/Nærøy	19 294	Andøy	11	Surnadal	12
26	Sunndal	19 279	Lenvik	11	Frøya	12
27	Hemne/Snillfjord/Aure	18 208	Åfjord/Roan	11	Vågan	12
28	Flora	18 031	Vikna/Nærøy	10	Haugesund	12
29	Kvinnherad	17 271	Målselv	10	Sel	12
30	Ålesund	15 788	Sortland	10	Høyanger	11
31	Tynset	15 607	Vågan	10	Lærdal/Årdal	11
32	Førde	14 862	Namsos	10	Grong/Høylandet	11
33	Trondheim	14 588	Hamarøy	10	Brønnøy	11
34	Balsfjord/Storfjord	13 253	Ibestad	10	Sortland	10
35	Hallingdal	13 221	Osen	10	Flakstad/Vestvågøy	10
36	Høyanger	12 771	Surnadal	10	Sunndal	10
37	Molde	12 699	Hitra	10	Målselv	9
38	Oppdal/Rennebu	12 489	Frøya	10	Odda	9
39	Grenland	11 864	Flakstad/Vestvågøy	10	Vikna/Nærøy	9
40	Gjøvik	10 691	Lurøy	9	Bjarkøy	9
41	Jondal/Kvam	10 336	Leka	9	Steigen	9
42	Andøy	10 034	Røros	9	Røyrvik	9
43	Ulstein	9 632	Nesna	9	Sauda	9
44	Sogndal	9 455	Sel	9	Lierne	9
45	Åfjord/Roan	9 065	Grong/Høylandet	9	Flatanger	8
46	Sauda	9 043	Lærdal/Årdal	8	Skjåk/Lom	8
47	Tysfjord	8 913	Træna	8	Kongsberg	8
48	Haugesund	8 470	Høyanger	8	Lødingen	8
49	Fron	8 391	Stor-Elvdal/Rendalen	8	Andøy	8
50	Hitra	7 369	Røst	8	Fagernes	8
51	Rauma	7 293	Fagernes	7	Hitra	8
52	Eid/Gloppen	7 292	Haugesund	7	Ibestad	8
53	Skjåk/Lom	7 265	Røyrvik	7	Stor-Elvdal/Rendalen	8
54	Steinkjer	7 178	Flatanger	7	Nesna	7
55	Stor-Elvdal/Rendalen	7 022	Sunndal	7	Stord	7
56	Tinn	6 909	Tydal	7	Namsskoogan	7
57	Salangen	6 893	Tynset	7	Kvinnherad	7
58	Elverum	6 856	Moskenes	7	Hamarøy	7
59	Grong/Høylandet	6 676	Lierne	6	Torsken/Berg	7
60	Dovre	6 492	Skjåk/Lom	6	Grenland	7
61	Vågsøy	5 944	Sauda	6	Tynset	7
62	Trysil/Engerdal	5 730	Fedje	6	Flora	7
63	Frøya	5 720	Odda	6	Ålesund	7
64	Smøla	5 720	Namsskoogan	6	Kristiansand	7
65	Norddal/Stranda	5 622	Dovre	6	Lurøy	7

Rang	Scenario 1 rangert etter total kostnad pr. bo- og arb.markedsregion		- etter snitt kostnad pr. ansatt bo- og arb.markedsregion		- etter kostnad pr. ansatt snitt av: industri hotell og restaurant og bygg og anlegg	
66	Lillehammer	5 466	Vanylven	6	Oppdal/Rennebu	6
67	Stryn	5 452	Stord	6	Osen	6
68	Vinje/Tokke	5 255	Oppdal/Rennebu	6	Risør	6
69	Fjaler	4 939	Ålesund	6	Kongsvinger	6
70	Lødingen	4 934	Kongsberg	5	Drammen	6
71	Bindal	4 775	Sandøy	5	Arendal	6
72	Steigen	4 643	Kvinnherad	5	Elverum	5
73	Drammen	4 465	Kristiansand	5	Levanger/Verdal	5
74	Seljord/Kviteseid	4 240	Steinkjer	5	Tinn	5
75	Vanylven	4 213	Flora	5	Jondal/Kvam	5
76	Hattfjellidal	3 913	Masfjorden/Gulen	5	Sandøy	5
77	Orkdal	3 716	Værøy	5	Tydal	5
78	Ørland	3 700	Grenland	4	Værøy	5
79	Masfjorden/Gulen	3 698	Risør	4	Steinkjer	5
80	Arendal	3 360	Kongsvinger	4	Notodden	5
81	Indre Vest-Agder	3 205	Arendal	4	Gjøvik	5
82	Hamarøy	3 201	Sirdal	4	Meråker	5
83	Suldal	3 184	Molde	4	Dovre	5
84	Bergen	3 157	Notodden	4	Molde	5
85	Torsken/Berg	3 117	Jondal/Kvam	4	Vanylven	5
86	Risør	3 082	Drammen	4	Modalen	5
87	Evie/Bygland	3 069	Ulstein	4	Solund	5
88	Lurøy	2 999	Aurland	4	Bergen	5
89	Nesna	2 638	Hjelmeland	4	Vinje/Tokke	5
90	Kristiansund	2 549	Elverum	4	Hjelmeland	5
91	Ibestad	2 284	Tinn	4	Masfjorden/Gulen	5
92	Meråker	2 277	Utsira	4	Lillehammer	5
93	Rødøy	2 244	Meråker	4	Moskenes	4
94	Beiam	2 202	Vinje/Tokke	4	Orkdal	4
95	Vik	2 128	Lillehammer	4	Vik	4
96	Kongsberg	1 999	Bergen	3	Rauma	4
97	Hjelmeland	1 993	Suldal	3	Utsira	4
98	Sandøy	1 918	Gjøvik	3	Fjaler	4
99	Nissedal/Fyresdal	1 853	Fjaler	3	Førde	4
100	Lierne	1 827	Norddal/Stranda	3	Ulstein	4
101	Osen	1 743	Levanger/Verdal	3	Trondheim	4
102	Sirdal	1 651	Modalen	3	Indre Vest-Agder	4
103	Nore og Uvdal	1 584	Rauma	3	Fedje	4
104	Aurland	1 536	Indre Vest-Agder	3	Norddal/Stranda	4
105	Valle/Bykle	1 457	Vik	3	Evie/Bygland	4
106	Notodden	1 442	Orkdal	3	Nissedal/Fyresdal	3
107	Kristiansand	1 421	Førde	3	Nore og Uvdal	3
108	Levanger/Verdal	1 383	Trondheim	3	Sogndal	3
109	Voss	1 378	Evie/Bygland	3	Seljord/Kviteseid	3
110	Namsskogan	1 332	Solund	3	Stryn	3
111	Tydal	1 265	Voss	3	Voss	3
112	Stavanger/Sandnes	1 212	Vågsøy	3	Fron	3
113	Flatanger	1 124	Nissedal/Fyresdal	3	Suldal	3
114	Bjarkøy	1 079	Trysil/Engerdal	3	Hallingdal	3
115	Moskenes	998	Sogndal	3	Vågsøy	3
116	Leka	913	Valle/Bykle	3	Eid/Gloppen	3
117	Røyrvik	756	Eid/Gloppen	3	Ørland	2
118	Fedje	695	Seljord/Kviteseid	3	Trysil/Engerdal	2
119	Røst	633	Nore og Uvdal	2	Valle/Bykle	2
120	Træna	487	Fron	2	Træna	2
121	Solund	433	Stryn	2	Sirdal	2
122	Værøy	411	Hallingdal	2	Aurland	2
123	Modalen	246	Stavanger/Sandnes	2	Stavanger/Sandnes	2
124	Utsira	161	Ørland	2	Røst	1

Scenario 1: Rangering av Bo- og arbeidsmarkedsregioner. Tall i 1000 kroner.

Vedlegg 3 Rangering bo- og arbeidsmarkedsregioner S2

Scenario 2 rangering	S2 - etter total kostnad pr. bo- og arb.markedsregion	S2 - etter snitt kostnad pr. ansatt pr. bo- og arb.markedsregion	S2 - etter kostnad pr. ansatt snitt av: industri hotell og restaurant og bygg og anlegg			
Rang						
1	Tromsø	60 742	Lærdal/Ardal	8	Haugesund	12
2	Bodø	47 570	Høyanger	8	Høyanger	11
3	Rana	31 789	Haugesund	7	Lærdal/Ardal	11
4	Kongsvinger	27 396	Sunnal	7	Sunnal	10
5	Harstad	21 496	Sauda	6	Odda	9
6	Lærdal/Ardal	21 415	Fedje	6	Sauda	9
7	Odda	20 550	Odda	6	Kongsberg	8
8	Stord	20 453	Vanylven	6	Stord	7
9	Sunnal	19 279	Stord	6	Kvinnherad	7
10	Narvik	19 038	Ålesund	6	Grenland	7
11	Flora	18 031	Kongsberg	5	Meløy	7
12	Kvinnherad	17 271	Sandøy	5	Flora	7
13	Vefsn	16 499	Kvinnherad	5	Ålesund	7
14	Ålesund	15 788	Kristiansand	5	Kristiansand	7
15	Fauske	15 101	Meløy	5	Risør	6
16	Førde	14 862	Flora	5	Kongsvinger	6
17	Trondheim	14 588	Masfjorden/Gulen	5	Tysfjord	6
18	Hallingdal	13 221	Grenland	4	Drammen	6
19	Sortland	13 108	Tysfjord	4	Vefsn	6
20	Høyanger	12 771	Risør	4	Arendal	6
21	Molde	12 699	Kongsvinger	4	Elverum	5
22	Grenland	11 864	Arendal	4	Levanger/Verdal	5
23	Gjøvik	10 691	Sirdal	4	Tinn	5
24	Lenvik	10 623	Molde	4	Jondal/Kvam	5
25	Jondal/Kvam	10 336	Notodden	4	Sandøy	5
26	Namsos	10 053	Jondal/Kvam	4	Notodden	5
27	Ulstein	9 632	Vefsn	4	Gjøvik	5
28	Sogndal	9 455	Drammen	4	Meråker	5
29	Sauda	9 043	Ulstein	4	Rana	5
30	Alstahaug	8 710	Rana	4	Molde	5
31	Haugesund	8 470	Aurland	4	Vanylven	5
32	Fron	8 391	Hjelmeland	4	Modalen	5
33	Fagernes	8 348	Bodø	4	Fauske	5
34	Meløy	7 563	Kristiansund	4	Solund	5
35	Rauma	7 293	Fauske	4	Bergen	5
36	Eid/Gloppen	7 292	Bindal	4	Vinje/Tokke	5
37	Tinn	6 909	Elverum	4	Hjelmeland	5
38	Elverum	6 856	Bjarkøy	4	Masfjorden/Gulen	5
39	Brønnøy	6 265	Tinn	4	Lillehammer	5
40	Røros	6 009	Utsira	4	Orkdal	4
41	Vågsøy	5 944	Tromsø	4	Bindal	4
42	Surnadal	5 645	Meråker	4	Vik	4
43	Norddal/Stranda	5 622	Vinje/Tokke	4	Rauma	4
44	Lillehammer	5 466	Lillehammer	4	Utsira	4
45	Stryn	5 452	Alstahaug	3	Leka	4
46	Vågan	5 364	Bergen	3	Fjaler	4
47	Vinje/Tokke	5 255	Suldal	3	Førde	4
48	Sel	5 241	Gjøvik	3	Ulstein	4
49	Fjaler	4 939	Fjaler	3	Hattfjellidal	4
50	Målselv	4 812	Norddal/Stranda	3	Hemne/Snillfjord/Aure	4
51	Flakstad/Vestvågøy	4 764	Levanger/Verdal	3	Trondheim	4
52	Vikna/Nærøy	4 716	Narvik	3	Indre Vest-Agder	4
53	Hemne/Snillfjord/Aure	4 493	Modalen	3	Fedje	4
54	Drammen	4 465	Smøla	3	Bodø	4
55	Seljord/Kviteseid	4 240	Rauma	3	Kristiansund	4
56	Vanylven	4 213	Indre Vest-Agder	3	Alstahaug	4
57	Trysil/Engerdal	4 175	Hattfjellidal	3	Smøla	4
58	Oppdal/Rennebu	3 908	Vik	3	Balsfjord/Storfjord	4
59	Tvnset	3 851	Orkdal	3	Norddal/Stranda	4
60	Orkdal	3 716	Førde	3	Namsos	4
61	Ørland	3 700	Trondheim	3	Evje/Bygland	4
62	Masfjorden/Gulen	3 698	Evje/Bygland	3	Salangen	4
63	Steinkjer	3 661	Brønnøy	3	Afjord/Roan	3
64	Arendal	3 360	Balsfjord/Storfjord	3	Tromsø	3
65	Balsfjord/Storfjord	3 240	Solund	3	Steinkjer	3

Scenario 2 rangering	S2 - etter total kostnad pr. bo- og arb.markedsregion	S2 - etter snitt kostnad pr. ansatt pr. bo- og arb.markedsregion	S2 - etter kostnad pr. ansatt snitt av: industri hotell og restaurant og bygg og anlegg			
Rang						
66	Indre Vest-Agder	3 205	Voss	3	Harstad	3
67	Suldal	3 184	Steigen	3	Beiar	3
68	Bergen	3 157	Torsken/Berg	3	Nissedal/Fyresdal	3
69	Risør	3 082	Harstad	3	Nore og Uvdal	3
70	Evje/Bygland	3 069	Vågsøy	3	Narvik	3
71	Andøy	2 453	Nissedal/Fyresdal	3	Rødøy	3
72	Meråker	2 277	Sogndal	3	Røros	3
73	Åfjord/Roan	2 216	Lødingen	3	Lenvik	3
74	Tysfjord	2 179	Beiar	3	Surnadal	3
75	Vik	2 128	Salangen	3	Sogndal	3
76	Kongsberg	1 999	Hemne/Snillfjord/Aure	3	Seljord/Kviteseid	3
77	Hjelmeland	1 993	Rødøy	3	Frøya	3
78	Sandøy	1 918	Andøy	3	Stryn	3
79	Nissedal/Fyresdal	1 853	Valle/Bykle	3	Voss	3
80	Hitra	1 801	Lenvik	3	Vågan	3
81	Skjåk/Lom	1 793	Eid/Gloppen	3	Sel	3
82	Stor-Elvdal/Rendalen	1 733	Åfjord/Roan	3	Fron	3
83	Salangen	1 685	Steinkjer	3	Suldal	3
84	Sirdal	1 651	Seljord/Kviteseid	3	Grong/Høylandet	3
85	Grono/Høylandet	1 632	Vikna/Nærøy	3	Hallingdal	3
86	Dovre	1 602	Målselv	3	Brønnøy	3
87	Nore og Uvdal	1 584	Sortland	3	Vågsøy	3
88	Aurland	1 536	Vågan	3	Eid/Gloppen	3
89	Valle/Bykle	1 457	Namsos	2	Sortland	2
90	Notodden	1 442	Hamarøy	2	Ørland	2
91	Kristiansand	1 421	Ibestad	2	Flakstad/Vestvågøy	2
92	Frøya	1 398	Nore og Uvdal	2	Målselv	2
93	Smøla	1 398	Osen	2	Vikna/Nærøy	2
94	Levanger/Verdal	1 383	Surnadal	2	Valle/Bykle	2
95	Voss	1 378	Fron	2	Bjarkøy	2
96	Stavanger/Sandnes	1 212	Hitra	2	Steigen	2
97	Lødingen	1 206	Stryn	2	Sirdal	2
98	Bindal	1 167	Frøya	2	Røyrvik	2
99	Steigen	1 135	Flakstad/Vestvågøy	2	Lierne	2
100	Hattfjelldal	957	Lurøy	2	Skjåk/Lom	2
101	Hamarøy	782	Leka	2	Flatanger	2
102	Torsken/Berg	762	Røros	2	Lødingen	2
103	Lurøy	733	Hallingdal	2	Aurland	2
104	Fedje	695	Nesna	2	Andøy	2
105	Nesna	645	Sel	2	Fagernes	2
106	Kristiansund	629	Grono/Høylandet	2	Hitra	2
107	Ibestad	558	Stavanger/Sandnes	2	Oppdal/Rennebu	2
108	Rødøy	549	Trysil/Engerdal	2	Stor-Elvdal/Rendalen	2
109	Beiar	538	Træna	2	Ibestad	2
110	Lierne	446	Stor-Elvdal/Rendalen	2	Nesna	2
111	Solund	433	Ørland	2	Stavanger/Sandnes	2
112	Osen	426	Røst	2	Namsskogan	2
113	Namsskogan	326	Oppdal/Rennebu	2	Trysil/Engerdal	2
114	Tydal	312	Fagernes	2	Hamarøy	2
115	Flatanger	275	Røyrvik	2	Torsken/Berg	2
116	Bjarkøy	264	Flatanger	2	Tynset	2
117	Modalen	246	Tydal	2	Lurøy	2
118	Moskenes	244	Tynset	2	Osen	1
119	Leka	223	Moskenes	2	Tydal	1
120	Røyrvik	185	Skjåk/Lom	2	Værøy	1
121	Utsira	161	Lierne	2	Dovre	1
122	Røst	155	Dovre	2	Moskenes	1
123	Træna	119	Namsskogan	2	Træna	1
124	Værøy	100	Værøy	1	Røst	0,4

Scenario 2. Rangering av Bo- og arbeidsmarkedsregioner. Tall i 1000 kroner.

Vedlegg 4 – antall sysselsatte innenfor berørte næringer i privat sektor bosatt i respektive regioner

Bo-og arb.m. region	Antall ansatte berørt av endring
Kongsvinger	6315
Elverum	1828
Trysil/Engerdal	2039
Stor-Elvdal/Rendalen	883
Tynset	2328
Lillehammer	1548
Gjøvik	3140
Dovre	1047
Skjåk/Lom	1141
Fron	3498
Sel	2442
Fagernes	4710
Drammen	1118
Kongsberg	375
Hallingdal	6020
Nore og Uvdal	645
Grenland	2647
Notodden	352
Tinn	1881
Seljord/Kviteseid	1657
Nissedal/Fyresdal	656
Vinje/Tokke	1486
Risør	703
Arendal	802
Evje/Bygland	1015
Valle/Bykle	544
Kristiansand	278
Indre Vest-Agder	1013
Sirdal	399
Stavanger/Sandnes	579
Haugesund	1194
Hjelmeland	520
Suldal	933
Sauda	1421
Utsira	44
Bergen	908
Stord	3484
Jondal/Kvam	2524
Kvinnherad	3356
Odda	3261

Voss	473
Modalen	75
Fedje	110
Masfjorden/Gulen	755
Flora	3628
Solund	146
Høyanger	1603
Vik	678
Sogndal	3365
Aurland	391
Lærdal/Årdal	2581
Fjaler	1466
Førde	4792
Vågsøy	2076
Eid/Gloppen	2783
Stryn	2289
Molde	3081
Kristiansund	167
Ålesund	2830
Vanylven	716
Ulstein	2412
Norddal/Stranda	1681
Rauma	2247
Sandøy	361
Sunndal	2831
Surnadal	2343
Smøla	430
Trondheim	4720
Hemne/Snillfjord/Aure	1646
Hitra	756
Frøya	588
Ørland	1886
Åfjord/Roan	848
Osen	175
Oppdal/Rennebu	2183
Orkdal	1188
Røros	2735
Tydal	187
Steinkjer	1406
Namsos	4046
Meråker	631
Levanger/Verdal	415
Lierne	285

Røyrvik	108
Namsskogan	213
Grong/Høylandet	776
Flatanger	164
Vikna/Nærøy	1851
Leka	99
Bodø	12488
Narvik	5711
Bindal	311
Brønnøy	2075
Alstahaug	2490
Vefsn	4042
Hattfjelldal	303
Nesna	300
Rana	8076
Lurøy	325
Træna	59
Rødøy	201
Meløy	1501
Beiarn	194
Fauske	4021
Steigen	390
Hamarøy	315
Tysfjord	494
Lødingen	434
Røst	81
Værøy	85
Flakstad/Vestvågøy	2009
Vågan	2139
Sortland	5225
Andøy	913
Moskenes	149
Harstad	7442
Tromsø	16809
Bjarkøy	71
Ibestad	227
Salangen	609
Målselv	1912
Torsken/Berg	263
Lenvik	3983
Balsfjord/Storfjord	1080